

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

15 אפריל 2022

לפני:

כב' השופטת אירית הרמל

נציגת ציבור (עובדים) גב' אורנה רזניק

נציג ציבור (מעסיקים) מר חיים אפל

התובעת

חנה קלדרון

ע"י ב"כ: עו"ד מיטל עמית ועו"ד עודד יחיאל

-

הנתבעים

1. רם רוזנטל - נמחק
2. בינה - סוכנות לביטוח (2002) בע"מ
- ע"י ב"כ עו"ד טל אבנרי ועו"ד עומר אבנר
3. מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ
- ע"י ב"כ עו"ד מתן דביר
4. מנורה מבטחים ביטוח בע"מ
- ע"י ב"כ עו"ד רוני חווצקי

פסק דין

השופטת א' הרמל:

1. תיק זה עוסק במקרה בו הפרשות פנסיוניות שהופקדו לטובת התובעת בקרן פנסיה עבור תגמולים ופיצויים, נמשכו מקרן הפנסיה, הועברו והופקדו רטרואקטיבית בפוליסת ביטוח מנהלים – צוברת פיצויים בלבד, תוך שייעודם שונה לכספי פיצויים. הכול מבלי שניתנה הודעה על כך לתובעת ומבלי שנתבקשה ונתקבלה הסכמתה. לב המחלוקת בין הצדדים הוא בנסיבות העברת ההפרשות הפנסיוניות וסיבתה וכן בשאלה האם חרף העברה זו, זכאית התובעת להיחשב עמיתה פעילה בקרן הפנסיה, מה שעשוי ליזכותה בביטוח נכות בשל מחלתה.

2. רקע כללי:

א. התובעת ילידת 1972. נשואה ואם לילדה. הועסקה על ידי הנתבעת 2.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

- 1 ב. הנתבעת 2 חברה המאוגדת בישראל כדין אשר פעלה בעת הרלוונטית כסוכנות ביטוח
2 וכמעסיקה של התובעת.
- 3
4 ג. הנתבעת 3 חברה פרטית, המשמשת חברה מנהלת כהגדרתה בתקנות מס הכנסה (כללים
5 לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 (להלן – תקנות מס הכנסה) ובחוק
6 הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן – חוק קופות
7 הגמל), המחזיקה באישורים הסטטוטוריים הנדרשים לשם ניהול קרנות פנסיה. היא
8 מנהלת בנאמנות את קרן הפנסיה מבטחים החדשה לפי התקנות והחוק האמורים לעיל.
9 התובעת צורפה לקרן הפנסיה בניהולה החל מיום 1.12.2009 והתשלום הראשון הופקד
10 בגין חודש נובמבר 2009.
- 11
12 ד. מבטחים החדשה היא קרן פנסיה חדשה מקיפה כמשמעותה בתקנות מס הכנסה,
13 שאושרה כקופת גמל אשר משלמת לקצבה (שאינה קופת ביטוח). חל עליה חוק קופות
14 הגמל והיא מוכרת כקופת גמל לפי הוראות הדין השונות ובהן חוק הגנת השכר,
15 התשי"ח-1958 (להלן – חוק הגנת השכר). קרן זו מהווה חשבון נאמנות, בו מתנהלים
16 הכספים שהופקדו עבור עמיתי קרן הפנסיה, וממנו משולמות הפנסיות לעמיתים שהגיעו
17 לגיל זקנה או שאיבדו את כושר עבודתם, הפנסיות לשאיריהם של עמיתים שנפטרו
18 והסכומים החד פעמיים המשתלמים לעמיתי קרן הפנסיה או בגינם, בעת ביצוע משיכת
19 כספים מקרן הפנסיה לפי הוראות הדין.
- 20
21 ה. הנתבעת 4 היא חברת ביטוח המורשית לעסוק בעסקי ביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על
22 שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981. היא ביטחה את התובעת בחודש דצמבר
23 2010 רטרואקטיבית מיום 1.1.2010 בפוליסת ביטוח מנהלים – קופה אישית לפיצויים,
24 מספר 036818912 (להלן – הפוליסה).
- 25
26 3. התביעה נגד הנתבע 1 נמחקה (החלטה מיום 17.9.2017). באותה החלטה נקבע כי בית הדין
27 לא ידרש לעוולת הרשלנות, ככל שהיא נטענת על ידי התובעת, אלא לעילת התביעה החוזית
28 בלבד.
- 29
30 4. טענות התובעת בתמצית:
- 31
32 א. התובעת החלה את עבודתה אצל הנתבעת 2 ביום 30.12.2008 בתפקיד מנהלת
33 אדמיניסטרטיבית. שנה לאחר מכן, ביום 1.12.2009 הנתבעת 2 צרפה אותה כעמיתה
34 פעילה בקרן הפנסיה: מבטחים החדשה (להלן – קרן הפנסיה), המנוהלת על ידי הנתבעת
35 3.
- 36

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

- ב. לטענתה, במהלך השנים, משכה הנתבעת 2 את כל סכומי ההפקדה שביצעה לטובת התובעת בקרן הפנסיה. זאת, מבלי שיידעה את התובעת כי בפועל היא מבטלת לה את הכיסוי לביטוח נכות, הכלול בקרן הפנסיה.
- ג. בחודש מרץ 2015 חלתה התובעת בסרטן מסוג Primary Mediastinal Diffuse Large B-Cell Lymphoma. התובעת קיבלה טיפול כימותראפי באופן קבוע ורצוף.
- ד. התובעת סובלת גם מנוירופתיה פריפרית קשה (פגיעה בהיקפים העצביים כתוצאה מהטיפוליים הכימותרפיים), כאבים חזקים וקבועים בכתף שמאל, בחזה וברגליים, עם תחושה של שריפה. התובעת מטופלת במרפאת כאב באמצעות קנביס רפואי ונוטלת טיפול תרופתי מסוג ציפרלקס ופרקוסט באופן קבוע.
- ה. מצבה הרפואי של התובעת מונע ממנה את היכולת לעבוד כפי שעבדה לפני גילוי המחלה וההתדרדרות במצבה הרפואי. מדובר באובדן כושר עבודה מוחלט או לכל הפחות אובדן כושר עבודה חלקי כהגדרתו בתקנון קרן הפנסיה.
- ו. המוסד לביטוח לאומי הכיר באובדן כושר עבודה מוחלט לתובעת בשיעור של 100 אחוזים.
- ז. התובעת פנתה אל הנתבעת 3 בבקשה לקבלת פנסיית נכות בהתאם לתקנון קרן הפנסיה. זו דחתה אותה בטענה כי היא **עמיתה לא פעילה** כי ההפקדות, אשר הופקדו לטובת התובעת על ידי הנתבעת 2, בוטלו. עוד ציינה הנתבעת 3 בתשובתה כי ההפקדות אשר בוטלו הועברו מקרן הפנסיה והופקדו בפוליסה אצל הנתבעת 4.
5. **טענות הנתבעת 2 בתמצית:**
- א. הנתבעת 2 טענה כי לאחר גילוי מחלתה, המשיכה התובעת לעבוד בשורותיה עד למועד פיטוריה ביום 14.7.2016, דהיינו למעלה משנה לאחר גילוי המחלה. משכך, אין בסיס לטענת התובעת כי נגרם לה אובדן כושר עבודה.
- ב. התובעת הועסקה על ידה בתפקיד מנהלת מוקד המכירות הראשי. במסגרת תפקידה היתה אחראית בין היתר על ניהול עשרות עובדים אשר עסקו במכירות מוצרי ביטוח שונים ועל הדרכות מקצועיות שלהם. תנאי סף לאיוש תפקיד זה של התובעת היה ניסיון עבר בתחום הביטוח.
- ג. במעמד קבלתה לעבודה, התובעת הודיעה לנתבעת 2 כי ברשותה פוליסת ביטוח מנהלים שנערכה לה במקום עבודתה הקודם ולכן היא זכאית להמשך הפרשות לפוליסה זו. חרף

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

בקשת הנתבעת 2 התובעת לא העבירה אליה פרטי פוליסת ביטוח מנהלים זו. בנסיבות אלה, בחודש נובמבר 2009 – החליטה הנתבעת 2, באופן חד צדדי אך בידיעת התובעת, לבצע לטובתה הפרשות לקרן הפנסיה המנוהלת על ידי הנתבעת 3. אלא שבחודש דצמבר 2010 ביקשה התובעת מהנתבעת 2 לרכוש עבורה ביטוח מנהלים במקום קרן הפנסיה ונוכח הבנתה את היתרונות הגלומים בכך.

ד. התובעת היא זו אשר מילאה את הצעת הביטוח וביקשה כי הפוליסה תהא לצורך צבירת הפרשות לחיסכון בלבד. התובעת לא ביקשה לרכוש כיסויים ביטוחים ובכלל זה אובדן כושר עבודה.

ה. במהלך השנים, שכרה המבוטח של התובעת היה גבוה מהשכר הממוצע במשק וגם את ההפרש הזה בחרה התובעת להעביר לחסכון ולא לרכישת כיסוי ביטוחי לאובדן כושר עבודה.

ו. התובעת היתה מצויה בתחום הביטוח והיתה מודעת היטב למשמעות המעבר מקרן הפנסיה לפוליסת ביטוח מנהלים ללא כיסויים ביטוחים ובכלל זה ללא כיסוי לאובדן כושר עבודה. כמו כן היתה התובעת מודעת היטב למשמעות המעבר בין הנתבעת 3 לנתבעת 4 ולכך שעם הפסקת התשלומים לקרן הפנסיה, הלכה למעשה - יבוטל הכיסוי מסוג **פנסיית נכות** בקרן הפנסיה.

ז. לאחר שנרכשה הפוליסה לטובת התובעת אצל הנתבעת 4, ביקשה הנתבעת 2 להעביר את ההפרשות שביצעה בקרן הפנסיה לפוליסת ביטוח המנהלים.

6. טענות הנתבעת 3 בתמצית:

א. התובעת צורפה לקרן הפנסיה בחודש דצמבר 2009 עת בוצעה בגינה הפקדת מעסיק ראשונה על ידי הנתבעת 2. האחרונה ביצעה מידי חודש הפקדות שוטפות לחשבונה של התובעת וזאת עד חודש דצמבר 2012.

ב. הנתבעת 2 ביצעה הפקדות כאלה גם לאחר חודש דצמבר 2012 אלא שמסיבותיה שלה, הנתבעת 2 ביטלה את כל ההפקדות שביצעה לאחר חודש דצמבר 2012 במטרה להעביר לפוליסה אצל הנתבעת 4. כתוצאה מכך, לאחר חודש דצמבר 2012 התובעת לא היתה עוד **עמיתה פעילה** בקרן הפנסיה.

ג. לאחר שפסקו ההפקדות בגין התובעת (לראשונה לאחר חודש דצמבר 2012 ופעם נוספת לאחר חודש אפריל 2013), נשלחו לתובעת מכתבי התראה כפי שדורש ממנה הדין.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

ד. הואיל והנתבעת 2 ביטלה את הדיווחים שלה בגין התובעת החל מחודש ינואר 2013, הרי שבמועד הנטען על ידי התובעת כמועד קרות האירוע משנת 2015, התובעת לא היתה עמיתה פעילה, כהגדרתה בתקנון קרן הפנסיה ולכן אינה זכאית להגיש תביעה לקבלת פנסיית נכות.

7. טענות הנתבעת 4 בתמצית:

א. הנתבעת 4 הנפיקה לתובעת, על פי בקשתה, הפוליסה, שכוללת הפרשה על חשבון המעסיק בשיעור של 8.33 אחוזים עבור רכיב **פיצויים** בלבד. התובעת לא ביקשה לרכוש ולא רכשה מהנתבעת 4 כיסוי ביטוחי למקרה של אובדן כושר עבודה. התובעת אף לא טענה בכתב התביעה כי ביקשה. בנסיבות אלה, אין לתובעת עילת תביעה נגד הנתבעת 4 ודין התביעה נגדה לקבלת תגמולי ביטוח בגין אובדן כושר עבודה להידחות על הסף.

ב. התובעת אינה אדם רגיל או אדם סביר. התובעת עבדה בתחום הביטוח, מצויה בו, ניהלה את סוכנות הביטוח באמצעותה נרכשה הפוליסה והפוליסה ומלוא המסמכים היו בשליטתה.

ג. התובעת מינתה את מעסיקיה כשלוח מטעמה בהתאם להוראות סימן ו' **לחוק חוזה הביטוח, תשמ"א-1981** על כל המשתמע מכך. לפיכך, כל מעשה ו/או מחדל ו/או התרשלות שלהם מוטלת לפתחה של התובעת עצמה.

8. ההליך:

א. ביום 15.5.2018 התקיים דיון מקדמי בתיק בפני חברי, כבוד השופט (בדימוס) י' לובוצקי ובתומו הבהיר בית הדין כי **"יש הגיון רב בהפיכת התביעה להצהרתית בלבד. אין שום טעם לבחון מה מידת הנכות של התובעת לפני שברור מי בכלל חב במצב שנוצר ובזכויות הפנסיוניות שלה אם בכלל"** (עמ' 6 ש' 10 – 11 לפרוטוקול). במהלך הדיון המקדמי ביום 7.5.2019 ובמהלך ישיבת ההוכחות הראשונה ביום 14.5.2020 נדונה השאלה באשר לפיצול ההליך באופן שתחילה ישמעו ראיות לענין החבות ורק לאחר מכן לענין שיעור החבות וחלוקתו. לבסוף ניתנה החלטה, לפיה ישמע ההליך כולו ללא פיצול (עמ' 15 ש' 20 – 21 לפרוטוקול).

ב. בהתאם לכך, התובעת הגישה ביום 19.12.2019 תצהירי עדות ראשית שלה ושל בן זוגה, מר תמיר קלדרון ושל עובדת לשעבר של הנתבעת 2, גב' אוקסנה קבקטון. התובעת צירפה לתצהירה חוות דעת בתחום הרפואה הנפשית של דר' איוואן גולדברגר; חוות

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

דעת בתחום הרפואה התעסוקתית של דר' שלמה משה וחוות דעת של האקטואר, דר' תמיר לוי.

ג. ביום 19.2.2020 הגישה הנתבעת 4 תצהיר עדות ראשית מטעמה של מנהלת צוות שירות בתחום מנהלים ועצמאיים, גב' נאוה בר. תצהיר זה נמשך והוצא מהתיק לבקשת הנתבעת 4.

ד. ביום 27.4.2020 הגישה הנתבעת 2 תצהיר עדות ראשית מטעמה של מי ששימש בעת הרלוונטית הבעלים והמנכ"ל שלה, מר רם רוזנטל. לתצהירו צורפה חוות דעת בתחום הרפואה הנפשית של דר' נועה קרת וחוות דעת בתחום הרפואה התעסוקתית של דר' מונל רורליך. כן הגישה הנתבעת 2 תצהיר עדות ראשית מטעמה של מי ששימש סמנכ"ל שיווק ומכירות שלה, מר זאב רוזנטל; של מי ששימשה מנהלת תפעול וסמנכ"לית תפעול שלה, גב' יעל מרים ושל מי ששימשה מנהל מחלקת משאבי אנוש ועוזרת סמנכ"ל שלה, גב' איילת יונה. כמו כן, הגישה הנתבעת 2 חוות דעת של האקטואר, מר אליאור ויסברג.

ה. ביום 10.5.2020 הגישה הנתבעת 3 תצהיר עדות ראשית של מנהל תחום ניהול זכויות עמיתים, מר גיא פליישמן.

ו. ביום 14.5.2020 נחקרה עדת התובעת, גב' אוקסנה קבקטון.

ז. ביום 22.11.2020 נחקרו עדי התובעת: דר' שלמה משה, דר' איוואן גולדברגר, דר' תמיר לוי והתובעת. ביום 24.11.2020 נחקרו עד התובעת, מר תמיר קלדרון ועדי הנתבעת 2: גב' איילת יונה, דר' נועה קרת, דר' מונל רורליך ומר אליאור ויסברג.

ח. ביום 25.2.2021 בפתח הדיון משכה הנתבעת 4 את תצהיר עדות ראשית של גב' נאוה בר (עמ' 90 ש' 5 לפרוטוקול). לאחר מכן נחקרו עדי הנתבעת 2, מר רם רוזנטל, גב' יעל מרים רוזנטל ומר זאב רוזנטל.

ט. ביום 24.6.2021 נחקר עד הנתבעת 3, מר גיא פליישמן.

י. לאחר מכן הצדדים סיכמו טענותיהם בכתב. התובעת הגישה סיכומי תשובה.

9. דיון והכרעה:

א. התובעת תבעה פיצוי מלא בגין אובדן כושר עבודה ממועד גילוי מחלתה בחודש מרץ 2015 ועד למועד הגשת כתב התביעה (ס' 37 לכתב התביעה); פיצוי בגין עוגמת נפש בשל התנהלות הנתבעים (ס' 39 לכתב התביעה) וכן סעד הצהרתי על פיו יש לה זכויות בקרן הפנסיה כעמיתה פעילה (ס' 38 לכתב התביעה).

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

ב. הדיון להלן יסוב על טענות חוזיות של התובעת ולא על טענות נזיקיות (החלטה מיום 17.9.2017).

ג. הגם שכל הראיות נשמעו כמקשה אחת, אנו מחליטים כי למען הבהירות, הדיון יפוצל כך שתחילה נדון בשאלת החבות ובמסגרתה נבחן את המערכת החוזית בין התובעת לבין כל אחת מהנתבעות.

10. המערכת החוזית בין התובעת לבין הנתבעת 2:

א. במסגרת זו נבחן מספר שאלות, בסדר כדלקמן:

- (1) מהן נסיבות צירוף התובעת לקרן הפנסיה?
- (2) מהן נסיבות רכישת הפוליסה?
- (3) האם התובעת היתה זכאית לשני מוצרים פנסיוניים?
- (4) היכן הופקדו בפועל ההפרשות הפנסיוניות להן היתה התובעת זכאית?
- (5) מה קרה בקרן הפנסיה בשנים 2013 ועד חודש נובמבר 2014?
- (6) מה קרה בקרן הפנסיה מחודש נובמבר 2014 ואילך?
- (7) כיצד סולק החוב בפוליסה בחודש יולי 2015?

ב. למען הבהירות והיעילות נפרט להלן לוח זמנים רלוונטי לדיון.

- (1) ביום 30.12.2008 – התובעת התקבלה לעבודה בנתבעת 2.
- (2) ביום 1.12.2009 – התובעת צורפה לקרן הפנסיה.
- (3) ביום 22.12.2010 – הוגשה הצעת התובעת לרכישת הפוליסה לנתבעת 4.
- (4) מיום 1.1.2009 ועד סוף שנת 2009 הופקדו כל ההפרשות הפנסיוניות לקרן הפנסיה בלבד. מיום 1.1.2010 ועד יום 16.12.2012 הפרשות הפנסיוניות פוצלו והופקדו בקרן הפנסיה ובפוליסה במקביל.
- (5) מיום 1.1.2013 ועד 23.11.2014 הופקדו הפרשות פנסיוניות בקרן הפנסיה בלבד.
- (6) ביום 23.11.2014 הורה מר רם רוזנטל להעביר הפקדות בקרן הפנסיה לפוליסה.
- (7) בהתאם להוראת מר רוזנטל כל ההפקדות בקרן הפנסיה מיום 1.1.2013 ואילך הועברו לפוליסה.
- (8) מיום 14.12.2014 ועד 15.6.2015 הופקדו הפרשות פנסיוניות בקרן הפנסיה בלבד.
- (9) בחודש מרץ 2015 – גילוי מחלת התובעת.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

- 10) ביום 2.7.2015 הועברו כל ההפרשות הפנסיוניות שהופקדו בקרן הפנסיה
מיום 14.12.2014 ועד 15.6.2015 לפוליסה.
11) מיום 2.7.2015 ועד לפיטורי התובעת – ההפרשות הפנסיוניות הופקדו
בפוליסה בלבד.
12) ביום 14.7.2016 – התובעת פוטרה מעבודתה בנתבעת 2.
13) ביום 8.8.2016 – התובעת משכה את כספי הפיצויים מקרן הפנסיה
ומהפוליסה.
14) ביום 9.2.2017 – התובעת פנתה לנתבעת 3 בבקשה לפנסיית נכות.
15) ביום 23.3.2017 – הנתבעת 3 דחתה את בקשת התובעת מהטעם שהיא
עמיתה לא פעילה בקרן הפנסיה.

10.1 נסיבות צירוף התובעת לקרן הפנסיה:

- א. אין חולק כי התובעת הועסקה על ידי הנתבעת 2 מיום 30.12.2008 ועד 14.7.2016
(להלן – **תקופת העסקה**) (ראו נספח ו' לתצהיר מר רם רוזנטל וכן הודעת הצדדים
בעמ' 9 ש' 15 – 16 לפרוטוקול מיום 7.5.2019).
ב. אין גם חולק כי רק ביום 1.12.2009 הנתבעת 2 צירפה את התובעת לקרן הפנסיה
ובניגוד להוראות **צו ההרחבה [נוסח משולב] לפנסיה חובה** שנכנס לתוקפו ביום
1.1.2008 (להלן – **צו ההרחבה 2008**). התובעת לא תבעה סעד בגין כך.
ג. הנתבעת 2 טענה כי עם קבלת התובעת לעבודה היא הודיעה לה שברשותה ביטוח
מנהלים שנערך לה במקום עבודתה הקודם וביקשה כי יבוצעו הפרשות לביטוח זה
(ס' 4.21.2 לכתב התביעה). מר רם רוזנטל הצהיר כי סוכם עם התובעת כי יבוצעו
הפרשות לפוליסת ביטוח המנהלים שהיתה לה, בתנאי שהיא תעביר את פרטי
הפוליסה על מנת שניתן יהיה לוודא כי היא פעילה. בהתאם לכך נערך מזכר פנימי בו
צוין מפורשות, בין תנאי העסקת התובעת, **"ביטוח מנהלים לאחר שלושה חודשים"**
(ס' 10 – 11 וכן נספח ז' לתצהירו). עוד הצהיר מר רוזנטל כי התובעת לא העבירה
פרטים של פוליסת ביטוח המנהלים לנתבעת 2 ועל כן בחודש נובמבר 2009 החלה
הנתבעת 2 לבצע הפרשות עבור התובעת לקרן הפנסיה של הנתבעת 3 (ס' 12 – 13
לתצהירו).
ד. התובעת לא התייחסה לגרסה זו של הנתבעת 2 בתצהירה אלא הצהירה כי סוכם עמה
שתקבל תנאים סוציאליים מלאים. היא נתנה אמון מלא במנכ"ל הנתבעת 2, מר רם
רוזנטל, סמכה כי הדברים יבוצעו כי היא לא הבינה בפנסיה וסמכה על מר רוזנטל
שיעשה לה את הכיסוי הכי טוב, כמו שהוא עשה לילדים שלו (ס' 3 לתצהירה).
ה. בחקירתה העידה התובעת כי היתה לה פוליסת ביטוח מנהלים שנרכשה עבורה
במקום העבודה קודם: בדפי זהב. בחודש נובמבר 2008, כחודש לפני תחילת תקופת

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

- 1 העסקתה בנתבעת 2, התובעת פדתה פוליסה זו. עוד העידה כי פוליסה זו כללה כיסוי
2 לאובדן כושר עבודה ולשארים (עמ' 39 ש' 21 – 29 לפרוטוקול).
- 3 1. התובעת בעדותה אישרה כי עם קבלתה לעבודה בנתבעת 2, היא ביקשה שתירכש
4 עבורה פוליסת ביטוח מנהלים והסיכום שלה עם מר רוזנטל היה כי פוליסה כזו
5 תירכש עבורה בתום 3 חודשי עבודה. סיכום זה קיבל ביטוי בנספח ז' לתצהירו של
6 מר רוזנטל.
- 7 2. בחקירתה נשאלה התובעת מדוע ביקשה דווקא פוליסת ביטוח מנהלים והיא השיבה
8 **"קודם כל אני לא הבנתי כלום, זה מה שהיה לי ולהבנתי זה היה משהו טוב"**. היא
9 נשאלה למה להבנתה זה היה משהו טוב והיא השיבה: **"ככה חשבתי. אני לא מבינה**
10 **בפנסיה. תמיד אמרו ביטוח מנהלים, אמרו שיש אובדן כושר ובדפי זהב תמיד אמרו**
11 **ביטוח מנהלים"** ועוד העידה כי מר רוזנטל הסכים לכך, כמפורט בנספח ז' לתצהירו,
12 וכי סוכם כי הפוליסה תירכש מהנתבעת 3 (עמ' 40 ש' 1 – 11 לפרוטוקול).
- 13 3. בחקירתה נשאלה התובעת על הצהרתה, לפיה מר רוזנטל אמר לה **"אני עושה לך את**
14 **הכי טוב, כמו שאני עושה לילדים שלי"** (ס' 3 לתצהירה) והיא אישרה כי היא הבינה
15 שאותו מוצר פנסיוני שהוא רכש עבור ילדיו, הוא ירכוש גם עבורה (עמ' 40 ש' 12 –
16 16 לפרוטוקול). דא עקא שלתובעת, וכך היא העידה, לא היה מושג בזמן אמת וגם
17 לא בעת מתן עדותה, איזה מוצר פנסיוני היה לילדיו של מר רוזנטל וזה גם לא עניין
18 אותה. היא הסכימה בעדותה שיכול להיות שהיה לילדיו של מר רוזנטל רק ביטוח
19 מנהלים אך הוסיפה: **"אבל לי הוא לא עשה ביטוח מנהלים"** (עמ' 40 ש' 17 – 24
20 לפרוטוקול).
- 21 4. מאוחר יותר בחקירתה העידה התובעת כי הבטחתו של מר רוזנטל, לעשות לה את
22 הכי טוב כמו שהוא עשה לילדיו, לא ניתנה לה בתחילת תקופת העסקתה אלא בשנת
23 2010 כאשר היא חתמה על הצעה לרכישת הפוליסה מהנתבעת 4 (עמ' 41 ש' 15 – 18
24 לפרוטוקול).
- 25 5. התובעת העידה כי נתנה אמון במר רוזנטל שידאג עבורה לתנאים סוציאליים מלאים
26 גם ערב תקופת העסקתה כי **"אם הייתי חושבת שהוא אדם לא אמין אז לא הייתי**
27 **עובדת אצלו. אין לי סיבה לא לסמוך על המעביד שלי"** (עמ' 41 ש' 23 – 24
28 לפרוטוקול).
- 29 6. מכתב התביעה, מתצהירה ומעדותה זו של התובעת – לא ברורה גרסתה באשר
30 לנסיבות צירופה לקרן הפנסיה. משכך, אנו מקבלים את גרסת הנתבעת 2, לפיה
31 התובעת לא המציאה פרטים על פוליסת ביטוח המנהלים שהיתה ברשותה ערב
32 העסקתה בנתבעת 2 ולכן האחרונה צירפה אותה במישרין לקרן הפנסיה בהתאם
33 לסעיף 20(ב) **לחוק קופות הגמל** (ראו גם טענת הנתבעת 3 בס' 16 לסיכומיה).
- 34 7. אנו מקבלים גרסת הנתבעת 2 לנסיבות צירוף התובעת לקרן הפנסיה גם מהטעם
35 שהתובעת העידה כי היא לא זוכרת שחתמה על טפסים לצורך צירופה לקרן הפנסיה

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

(עמ' 49 ש' 17 – 18 לפרוטוקול). בנוסף, גבי יעל רוזנטל העידה כי לא קיבלה בקשה של התובעת להצטרף לקרן הפנסיה בתקופת עבודתה בנתבעת 2 (עמ' 110 ש' 15 – 16 לפרוטוקול).

יב. להשלמת התמונה נציין כי מדו"ח הפקדות של הנתבעת 3 (נספח 1 לתצהיר מר גיא פליישמן) עולה כי הנתבעת 2 הפרישה לקרן הפנסיה החל מחודש דצמבר 2009 (עבור חודש נובמבר 2009) ועד חודש דצמבר 2012 (עבור חודש נובמבר 2012). הפרשות אלו לא בוטלו. במועד סיום יחסי עובד מעסיק משכה התובעת את רכיב הפיצויים בלבד (ראו טופס 161, נספח ה' לתצהיר מר רם רוזנטל). רכיב התגמולים נותר בקרן הפנסיה.

10.2 נסיבות רכישת הפוליסה:

א. מר רוזנטל הצהיר כי בחודש דצמבר 2010 התובעת פנתה אליו וביקשה כי תירכש עבורה פוליסת ביטוח מנהלים במקום קרן הפנסיה והוא הסכים לכך, לאור הסיכום ביניהם במועד קבלתה לעבודה ואשר קיבל ביטוי בנספח ז' לתצהירו (ס' 14 – 15 לתצהירו).

ב. בחקירתו העיד מר רוזנטל כי אישר רכישת פוליסת ביטוח מנהלים לתובעת "כי עפ"י הסכם העבודה האישי שנחתם אתה אני חייב לתת לה ביטוח מנהלים" (עמ' 93 ש' 27 לפרוטוקול). לשאלתנו העיד מר רוזנטל כך:

"הפוליסה היא רטרואקטיבית מ- 1/10 ולכן היא מרוויחה הרבה כסף כי אני מפריש 8 ושליש, אז היא חוסכת את ה- 2.5 שלה שהיא לא מפריש. אני המערכת זיהתה שהיא לא מקבלת הפרשות אז בנוסף לזה גם הפרשתי לה תגמולי מעסיק וגם חייבנו אותה במשכורת גם תגמולים וגם פיצויים לקופת מנורה. בהתחלה זה היה לקרן הפנסיה, היא לא המציאה לי את העתק פוליסת המנהלים מהחברה הקודם כדי שאמשיך לשלם עבורה, כיון שהיא לא המציאה ניתנה החלטה למחלקת שכר לבצע לה הפרשה מיידית למנורה פנסיה והפרשתי לה. לאחר שנה היא באה ואמרה לא, אני רוצה את ביטוח המנהלים שמגיע לי והיא הפנתה אותי לתזכיר הפנימי שיש בתיק האישי שלה, היא הייתה מנהלת וראתה את התיק האישי שלה וגם של שאר העובדים ואמרתי לה שנכון ומגיע לה אך אין לה רצף ושעשה מה שהיא רוצה ואז היא החליטה שהיא רוצה את ביטוח המנהלים במנורה מבטחים?" (עמ' 95 ש' 7 – 17 לפרוטוקול. הדגשה לא במקור. א.ה.).

ד. התובעת אזכרה את פוליסת ביטוח המנהלים בכתב תביעתה (ס' 5 לכתב התביעה). אך רק בתצהירה הצהירה כי בחודש דצמבר 2010 מר רוזנטל הציע לה את הפוליסה בנוסף לקרן הפנסיה, כהטבה (ס' 5 לתצהירה). זאת, בהתייחס לטענת הנתבעת 2 בס' 4.21 לכתב הגנתה.

ה. בחקירתה בפנינו העידה התובעת כי באחת משיבות השכר בהן השתתפה, היא ראתה שמר רוזנטל מפריש לקופת גמל לילדיו ולנכדיו ואז "אמרתי לו שגם שאני רוצה קופת

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

גמל כי אמרתי שמה שאתה עושה להם אתה עושה גם לי" (עמ' 40 ש' 30 – 32 לפרוטוקול). דא עקא כאשר נשאלה איזו תוכנית פנסיונית היתה לבני המשפחה של מר רוזנטל, השיבה: "אין לי מושג" וגם שזה לא עניין אותה (עמ' 40 ש' 17 – 20 לפרוטוקול). התובעת לא ציינה בעדותה מתי ביקשה ממר רם רוזנטל לערוך לה קופת גמל.

ו. בחקירתה העידה התובעת כי בשנת 2010 מר רוזנטל קרא לה "והחתים אותי על קרן פיצויים, סטטוס מנהלים אז שאלתי אותו מה זה והוא אמר לי: אני עושה לך את הכי טוב כמו לילדים שלי" (עמ' 41 ש' 17 – 18 וחזרה על כך גם בשי' 27 – 28 לפרוטוקול). התובעת העידה כי "בדיעבד, באותו יום לא ידעתי מהי ההטבה" (עמ' 41 ש' 30 לפרוטוקול) אך "לא הייתה לי סיבה לא לסמוך עליו, הוא סוכן ביטוח" (עמ' 41 ש' 33 לפרוטוקול).

ז. התובעת נשאלה בחקירתה שוב: "כשהוא (הכוונה למר רוזנטל. א.ה.) אמר לך שהוא רוצה לתת לך הטבה לא שאלת איזה הטבה, פשוט אמרת לו בסדר?" והיא השיבה: "לא. הבנתי שמדובר בטופס הצעת ביטוח והוא אמר לי שהוא עושה לי כמו לילדים שלו הכי טוב" והוסיפה שהיו לה יחסים מאד טובים עם מר רוזנטל והיא סמכה עליו (עמ' 42 ש' 8 – 12 לפרוטוקול).

ח. התובעת נשאלה בחקירתה אם היא ציפתה שתהיה לה "תוכנית לפיצויים ותגמולים ועוד תוכנית" והיא השיבה: "אין לי מושג, אני לא מבינה בזה. האם ציפיתי אם יהיה לי פעמיים הפרשות לפיצויים. החובה שלו זה לשלם לי פיצויי פיטורים אז מה זה רלבנטי לי אם הוא עושה לי קרן לפיצויים" (עמ' 42 ש' 17 – 19 לפרוטוקול).

ט. עוד נשאלה התובעת כך: "את טוענת שקיבלת הטבה, אחרי זה התברר לך שזה רק לקרן פיצויים, הופתעת, מה ציפית, איך ההטבה הזו צריכה לקבל ביטוי?" והיא השיבה: "ציפיתי לקבל כיסויים ביטוחים. כשהוא בא ואומר לי ומחתים אותי שזה בשבילי, ציפיתי שזה איזה שהוא ביטוח" (עמ' 42 ש' 20 – 23 לפרוטוקול).

י. התובעת חזרה והדגישה כי סמכה על הבעלים והמנכ"ל של הנתבעת 2 והאמינה כי יפעל לטובתה (ס' 3, 54 ו-57 לתצהירה). בעדותה ציינה כך: "לפני שהכרתי את רמי לא הייתה לנו מערכת יחסים קרובה כמו שהייתה בהמשך הדרך. אני יכולה לומר לך שהעסק הוא משפחתי ומהר מאד נהיו בינינו יחסים אישיים, קרובים, זה המנכ"ל והבעלים" (עמ' 40 ש' 28 – 30 לפרוטוקול). עוד העידה כי חתמה על ההצעה לרכישת הפוליסה רק בשל היחסים הטובים מאד שהיו ביניהם "והוא אמר לי שהוא דואג לי וזה בשבילי, לטובתי ושאתם ובה זה נגמר". לשאלה: "מה היא אותה הטבה שהוא נתן לך?" השיבה: "בדיעבד, באותו יום לא ידעתי מהי ההטבה" (עמ' 41 ש' 27 – 30 לפרוטוקול).

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

יא. מעדותה זו של התובעת עולה מצג, לפיו התובעת סמכה באופן מלא ובעיניים עצומות על מנהלה, מר רם רוזנטל, קיבלה את כל החלטותיו לגביה ללא עוררין, לא טרחה לבדוק אלו זכויות קיבלה ומה משמעותן לגביה וגם לא עניין אותה לבדוק ולדעת והכל כאילו היתה הדייטסה ועובדת זוטרה בנתבעת 2. אין חולק כי התובעת לא היתה סוכנת ביטוח ועסקה בתחום מכירת ביטוחי משכנתא ובריאות.

יב. עם זאת, עדותה זו של התובעת עומדת בסתירה לעדותה לאחר מכן בענין ההצעה לרכישת הפוליסה (נספח ח' לתצהיר מר רם רוזנטל). בחקירתה לבא כוח הנתבעת 4, אישרה התובעת את חתימתה בעמוד ראשון להצעת הביטוח; אישרה 4 חתימות שלה בעמוד 5 וא' לאותו מסמך; אישרה חתימתה על גבי עמוד 5 של מסמך ההנמקה; אישרה חתימתה על גבי דף 2 של טופס גילוי נאות ועוד אישרה שכל המסמכים שאישרה – הוחתמו פיזית במשרד הנתבעת 2 (עמ' 51 ש' 8 – 19 לפרוטוקול). היא העידה כי היא רשמה את הפרטים האישיים שלה בסעיף ב' בעמוד 1 וכן את המילים "עפ"י חוק" (עמ' 51 ש' 20 – 23 לפרוטוקול).

יג. עוד העידה כי ראתה את הצעת הביטוח במלואה וגם את הפוליסה ואישרה כי הפוליסה הונפקה בהתאם להצעת הביטוח (עמ' 52 ש' 4 – 7, 16 – 17 לפרוטוקול). עוד אישרה כי לצורך כיסוי ביטוחי יש למלא הצהרת בריאות וכי לצורך הפוליסה היא לא התבקשה למלא הצהרת בריאות וכי לא פנתה לנתבעת 4 בענין תביעתה לתגמולי אובדן כושר עבודה כי בפוליסה אין כיסוי כזה אלא רק קרן פיצויי פיטורים (עמ' 52 ש' 18 – 26 לפרוטוקול).

יד. מעדותה בחקירה לבא כוח הנתבעת 4 עולה ברורות כי התובעת מילאה את פרטיה האישיים בהצעה לרכישת הפוליסה, היא חתמה עליה והיא הבינה היטב על מה היא חותמת. קרי, היא הבינה בזמן מילוי ההצעה לרכישת הפוליסה שהפוליסה צוברת פיצויים בלבד, נועדה לחסכון ולא כוללת רכיבים ביטוחים.

טו. בנוסף, התובעת עבדה בשורות הנתבעת יותר מ-7 שנים. היא מילאה תפקיד של מנהלת מוקד מכירות ולאחר מכן ראש מטה. היא העבירה הדרכות לעובדים בנושא של אובדן כושר עבודה בביטוחי משכנתא וביטוחי בריאות (עמ' 48 ש' 6 – 7 לפרוטוקול). היא העידה שעסקה בעבר בביטוח: "עסקתי במכירות טלפוניות של פוליסות ביטוח לנשים אחרי לידה, זה נתן כיסוי של ניתוחים. הייתי מוכרנית מאד טובה ואז שלחו אותי ללמוד להוציא רישיון לביטוח בריאות. קורס של שלושה חודשים ובסיום הקורס עסקתי בביטוח עוד שלושה חודשים בסוכנות שנקראת סוכנות הדר". עוד העידה כי רישיון הביטוח הוא לביטוחי חיים ובריאות (עמ' 39 ש' 15 – 20 לפרוטוקול). היא הצהירה כי בעקבות עבודתה בנתבעת 2 היא רכשה פוליסות ביטוח שונות לבני משפחתה (ס' 44 לתצהירה). דהיינו, לתובעת היה מושג או שניים בנושאי ביטוח. גבי יעל רוזנטל העידה

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

1 שללא הבנה בסיסית בביטוח, התובעת לא היתה יכולה לבצע את תפקידה (עמ' 109 ש' 19
2 – 20 לפרוטוקול מיום 25.2.2021) ועדותה זו לא נסתרה.

3
4 טז. יחד עם כל האמור עד כאן, לא ניתן לקבל את גרסת הנתבעת 2, לפיה היא רכשה לתובעת
5 הפוליסה כדי לעמוד בהתחייבותה כלפיה בהתאם לנספח ז' לתצהיר מר רוזנטל.
6 התחייבות הנתבעת 2 לרכוש עבור התובעת פוליסת ביטוח מנהלים משמעה כזו שצוברת
7 הן תגמולים והן פיצויים ואילו הפוליסה שנרכשה לבסוף עבור התובעת היתה פוליסה
8 מסוג קרן אישית צוברת פיצויים בלבד. הדברים גם עולים מהראיות בתיק.

10.3 האם התובעת זכאית ל-2 מוצרים פנסיוניים?

9
10
11
12 א. השאלה, אם התובעת זכאית הן לקרן הפנסיה והן לפוליסה, כטענתה או שמא רק למוצר
13 פנסיוני אחד ובמקרה זה לפוליסה, כטענת הנתבעת 2, היא שאלה שאמורה להיות
14 מוסדרת בהסכם עבודה או בהודעה לעובד על תנאי העסקתו בהתאם לחוק הודעה לעובד
15 ולמועמד לעבודה (תנאי עבודה והליכי מיון וקבלה לעבודה), תשס"ב-2002 (להלן – חוק
16 הודעה לעובד). מסיכום תנאי העסקת התובעת ערב קבלתה לעבודה (נספח ז' לתצהיר מר
17 רם רוזנטל) עולה כי התובעת היתה זכאית למוצר פנסיוני אחד בלבד והוא פוליסת ביטוח
18 מנהלים.

19
20 ב. התובעת העידה כי כל שינוי בתנאי שכרה נערך בכתב (עמ' 43 ש' 10 לפרוטוקול). אם כך,
21 אילו, כטענת התובעת, היא היתה זכאית הן לפוליסה והן לקרן הפנסיה, הדברים היו
22 צריכים לקבל ביטוי בכתב, בהודעה לתובעת בדבר שינוי בתנאי העסקתה. התובעת לא
23 הציגה הודעה כזו.

24
25 ג. למעשה, במצב אופטימלי היה על הנתבעת 2 להודיע לתובעת למצער בחודש דצמבר 2009
26 (אם לא לפני כן בתחילת חודש יולי 2009) על צירופה לקרן הפנסיה ובכך ליתן לתובעת
27 הודעה על שינוי בתנאי העסקה המפורטים בנספח ז' לתצהיר מר רוזנטל והכל על פי סעיף
28 3 לחוק הודעה לעובד. לאחר מכן, בחודש דצמבר 2010, עם רכישת הפוליסה, היה על
29 הנתבעת 2 להודיע לתובעת בכתב שוב על השינוי במוצר הפנסיוני בהתאם למוסכם
30 מלכתחילה (בנספח ז' לתצהיר מר רם רוזנטל). אין חולק כי הנתבעת 2 לא פעלה כך.

31
32 ד. התובעת הצהירה כי לא הסכימה לוותר על קרן הפנסיה (ס' 28 לתצהירה) ובתמיכה לכך
33 צרפה עדכון בדבר ההודעה על תנאי ההעסקה, עליה חתמה ביום 29.11.2011 (נספח ז'
34 לתצהירה) ושם צוין כי מבוצעת עבורה הפרשה לקרן הפנסיה בנתבעת 3 ושיעורי
35 ההפרשה. עוד צרפה התובעת בתמיכה לטענתה, תכתובת בדואר אלקטרוני שלה אל מר
36 רם רוזנטל מיום 22.10.2014 ובו ציינה את השינוי המוסכם בתנאי העסקתה ולגבי השכר

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

ציינה כדלקמן: "שינוי תנאי שכר – 7000 ₪ בסיס – ללא פגיעה בהפרשות לפנסיה, פיצויים וכו' (יחושב לפי השכר הקודם)". מר רוזנטל השיב לה באותו היום כי הוא מעריך מאוד את נכונותה לביצוע השינוי (נספח ח' לתצהירה).

ה. נספחים ז' ו-ח' לתצהיר התובעת נושאים תאריכים מאוחרים למועד רכישת הפוליסה ולא משקפים את כוונת הצדדים ערב רכישת הפוליסה באשר למספר המוצרים הפנסיוניים להם זכאית התובעת. עם זאת, יש בהם כדי להעיד על התנהלות הדברים לאחר רכישת הפוליסה.

ו. בפן הפורמאלי, כשם שהתובעת לא הציגה מסמך המעיד על הסכמת התובעת 2 להעניק לה שני מוצרים פנסיוניים, כך גם התובעת 2 לא הציגה מסמך המעיד על הסכמת התובעת לוותר על קרן הפנסיה. בפן המעשי, בפועל, הדברים התנהלו אחרת.

ז. בטרם נפנה לפן המעשי, נתייחס להצהרת מר רוזנטל, לפיה על המעסיק אסור להתערב בהחלטות העובד. לאחרון חופש בחירה בבחירת סוג המוצר הפנסיוני ולכן משבחרה התובעת בפוליסה, התובעת 2 כיבדה את החלטתה ולא התערבה בה (ס' 29 לתצהירו).

ח. בפסק דין של בית הדין הארצי (ע"ע 7243-10-15 ליליאן לנדסברג – גל-רוב יועצים בע"מ ואח' (20.8.2018) (להלן – פסק דין לנדסברג)). אימץ בית הדין את עמדת היועץ המשפטי לממשלה, אשר הוגשה לתיק ביום 9.1.2018 על ידי התובעת 3, וקבע כי לאור סעיף 20 לחוק קופות הגמל "גם הבחירה של עובד בביטוח פנסיוני המכונה "ביטוח מנהלים" ללא כיסוי של אובדן כושר עבודה היא אפשרית, ולמעסיק אין אפשרות להתערב בבחירה שכזו". (ס' 80 ו-81 לפסק הדין). עם זאת עסקינן בבחירה אקטיבית ומודעת (ראו בפרק שיקולי מדיניות שבעמדת היועץ המשפטי לממשלה).

ט. על פסק דין לנדסברג הוגשה עתירה לבית המשפט העליון והיא נדחתה בפסק דין מיום 16.1.2020 (בג"צ 2360/19 הסתדרות העובדים הכללית החדשה נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח' (להלן – פסק דין ההסתדרות הכללית)) בשל כך כי פסק דין לנדסברג לא עומד בתנאים המצדיקים העמדתו לביקורת שיפוטית של בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק. לגופו של ענין קבע בית המשפט כי לא נפלה בפסק דין לנדסברג טעות משפטית מהותית או בכלל וכי פרשנותו של בית הדין הארצי את הוראות סעיף 20 לחוק קופות הגמל וצו ההרחבה לפנסיה חובה מעוגנת היטב בלשון החוק והצו ובתכליותיהם וממילא אין צידוק להתערב בהם. עוד נקבע כי -

"חוק הפיקוח וצו ההרחבה קובעים זכות לעובד וחופש בחירה מלא שלו לבחור את סוג המוצר הפנסיוני בו יופקדו הכספים עבורו, וכנגדם הוטלה חובה על המעביד לכבד את בחירתו של העובד. לעובד יש זכות כאמור לבחור בקרן פנסיה מקיפה הכוללת גם ביטוח נכות ושאיורים, ואם בחר

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

1 בכך, מחובתו של המעביד לבטחו בהתאם, אך בכך אין כדי לשלול את
2 זכותו של העובד להחליט ולהעדיף מוצר פנסיוני שאינו כולל ביטוח
3 כאמור.
4

5 אכן, קיים לכאורה אינטרס כללי של ציבור העובדים להיות מבוטח בקרן
6 מקיפה, הכוללת לצד צבירה פנסיונית גם ביטוח אובדן כושר עבודה
7 וביטוח שאירים. זהו לכאורה גם אינטרס של המדינה. כמצוין לעיל,
8 תכלית זו מקודמת באמצעות קביעת ברירת מחדל, בצו ההרחבה (סעיף 33'
9 לצו) ובהנחיות רשות שוק ההון, לפיה אם לא הודיע העובד על בחירה
10 במוצר פנסיוני מסוים, חובה על המעביד לבטחו "בקרן פנסיה מקיפה".
11 כמו כן המדינה מעודדת עובדים לבטח עצמם בביטוחי אובדן כושר עבודה
12 ושאירים באמצעות הקצאת אגרות חוב מיועדות הנושאות תשואה מועדפת
13 במימון המדינה. ואכן, בפועל רוב העובדים מבוטחים בקרן פנסיה מקיפה
14 הכוללת גם ביטוח נכות ושאירים. אך יש לזכור כי אין ארוחות חינם,
15 ורכישת ביטוחים אלה באה על חשבון סכומי הצבירה לקצבה, וכמפורט
16 לעיל ישנם מצבים ונסיבות בהם האינטרס של העובד עשוי להצדיק ויתור
17 על ביטוח כאמור לטובת הגדלת הצבירה הפנסיונית".
18

19 יא. בשני פסק דין אלו, התייחסו שתי הערכאות השיפוטיות לחוק הפיקוח על שירותים
20 פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), תשס"ה-2005 (להלן – חוק
21 הייעוץ), אשר צייד את העובד בכלים מתאימים לקבלת החלטה מושכלת בצד האחריות
22 והחירות שהועברו אליו במסגרת חוק קופות הגמל. מכאן שהן בית הדין הארצי והן בית
23 המשפט העליון נתנו דעתם לכך שעל הבחירה של העובד להיות בחירה אקטיבית
24 ומודעת.
25

26 יב. חוק הייעוץ מסדיר את הנושא של מתן ייעוץ פנסיוני על ידי יועצים מורשים והוא
27 מאפשר לכל אדם לקבל יעוץ פנסיוני קודם ולצורך בחירתו במוצר פנסיוני. הייעוץ הוא
28 הדרך לאותו אדם לקבל מידע רלוונטי הדרוש לו כדי לבחור באופן אקטיבי ומודע
29 במוצר הפנסיוני המתאים לו לצרכיו.
30

31 יג. חוק הייעוץ אינו רלוונטי במערכת היחסים החוזית שבין התובעת לבין הנתבעת 2 ולכן
32 טענותיה של התובעת בענין זה אשר הועלו לראשונה בסיכומי התשובה שלה (ס' 40)
33 נדחות. עם זאת, מחוק הייעוץ ניתן ללמוד כי על מנת שהתובעת תסכים לוותר על קרן
34 הפנסיה – היה על הנתבעת 2 ומר רם רוזנטל להביא בפניה המידע אודות תנאי הפוליסה,
35 אודות הזכויות בקרן הפנסיה עליהן היא צפויה לוותר, אודות המשמעות של הפניית
36 ההפרשות החודשיות לפוליסה ואודות המשמעות של הפסקת ההפרשות החודשיות
37 לקרן הפנסיה, לוודא כי הבינה היטב את כל אלה ועל סמך הבנתה זו לקבל את הסכמתה
38 בכתב לביטול השתתפותה בקרן הפנסיה.
39

40 יד. משכל אלה לא נעשו – לא נסתרה הצהרת התובעת כי לא הסכימה לוותר על קרן הפנסיה
41 (ס' 28 לתצהירה).
42

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

טו. להשלמת התמונה נבהיר כי הצהרת מר רוזנטל, באשר לאיסור על התערבותו כמעסיק בבחירת התובעת בפוליסה (ס' 28 לתצהירו), מתייחסת אך ורק לפן אחד של רכישת הפוליסה (ראו ס' 28 – 34 לתצהירו). היא לא מתייחסת לפן השני של רכישת הפוליסה, שהוא ביטול קרן הפנסיה והפקדת ההפרשות לפוליסה. כפי שנראה בהמשך, הפן האחרון דרש מהנתבעת 2 לידע את הנתבעת 3 באופן ברור וחד משמעי אודות הפסקת הפקדת הפרשות לקרן הפנסיה וניוד ההפרשות שבוצעו עד אז בקרן הפנסיה לפוליסה – דבר שלא נעשה על ידי הנתבעת 2.

טז. עוד מצאנו להדגיש כי פסק דין לנדסברג ופסק דין ההסתדרות הכללית ניתנו במצב עובדתי בו העובד בוחר לראשונה במוצר פנסיוני השונה מהמוצר הפנסיוני המהווה ברירת מחדל על פי חוק קופות הגמל. בעניינו, לבחירה בפוליסה (שאף היא שונה מהמוצר הפנסיוני המהווה ברירת מחדל כאמור) אמור להתלוות **ויתור** של התובעת על מוצר פנסיוני המהווה ברירת מחדל. בנסיבות אלה, חובת המעסיקה ליתן לתובעת הסבר מפורט באשר לתנאי הפוליסה, לתנאי קרן הפנסיה, להבדל ביניהם ולקבל את הסכמתה לוותר על קרן הפנסיה – היא מקל וחומר.

יז. ולבסוף נתייחס לטענת התובעת בסיכומי התשובה (ס' 36), לפיה זכותה להפרשות פנסיוניות היא זכות קוגנטית שלא ניתן להתנות או לוותר עליה. הלכה זו ידועה וברורה אלא שיש להבהיר כי אין בה כדי למנוע מעובד בכלל ומהתובעת בפרט, לוותר על מוצר פנסיוני אחד ולהחליפו במוצר פנסיוני אחר ובלבד שעשה זאת בהסכמה מושכלת ומודעת.

יח. ועתה נשוב לפן המעשי. קרי, להתנהלות הצדדים בפועל. מר רם רוזנטל, מר זאב רוזנטל וגב' יעל מרים רוזנטל הצהירו כי בכל תקופת פעילותה של הנתבעת 2, מעולם לא היה לעובד שלה, בכיר ככל שיהיה, פוליסת ביטוח מנהלים וגם קרן פנסיה ובוצעו לו הפרשות במקביל (ס' 16 לתצהיר מר רם רוזנטל; ס' 7 לתצהיר מר זאב רוזנטל; ס' 9 לתצהיר גב' יעל מרים רוזנטל). הצהרה זו לא נסתרה. דא עקא שהנתבעת 2 לא טענה והעדים מטעמה לא העידו, כי בכל תקופת פעילותה, היה עובד אחד שלה, בכיר או פחות בכיר, אשר נרכשה עבורו פוליסת ביטוח מנהלים, מסוג סטטוס למנהלים, אשר מהווה קופה אישית לפיצויים בלבד, אשר אליה התחייבה הנתבעת 2 להפריש 8.33 אחוזים משכרו. **קרי, ללא רכיב תגמולים וללא רכיב ביטוחי.**

יט. גב' יעל רוזנטל העידה כי היא יודעת שהמעסיקה צריכה להפריש תגמולים ופיצויים עבור עובד שלה (עמ' 109 ש' 3 – 5 לפרוטוקול) ושהיא ראתה שבוצעו הפרשות כאלה לכל העובדים וכי היא ידעה שהנתבעת 2 מפרישה הפרשות מלאות לכל העובדים (עמ' 109 ש' 10 ו-14 לפרוטוקול).

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

כ. מר רם רוזנטל העיד כי לבנו, מר זאב רוזנטל יש ביטוח מנהלים הכולל הפרשות לתגמולים (עמ' 92 ש' 11 – 15 לפרוטוקול). גב' יעל רוזנטל אישרה בעדותה שהיה לה ביטוח מנהלים עם הפרשות לתגמולים ופיצויי פיטורים וכן כיסוי לאובדן כושר עבודה בחלק מתקופת העסקתה בשל סיבות אישיות (עמ' 107 ש' 22 – 28 לפרוטוקול). גם מר זאב רוזנטל אישר כי היה לו ביטוח מנהלים במסגרת עבודתו בנתבעת 2 שכלל תגמולים ופיצויים וכיסוי ביטוחי לאובדן כושר עבודה (עמ' 112 ש' 13 – 18 לפרוטוקול).

כא. בחקירתו נשאל מר רם רוזנטל איפה בהצעה לרכישת הפוליסה מופיעות הפרשות עובד ומעסיק לתגמולים (עמ' 93 ש' 36 לפרוטוקול). מר רוזנטל לא השיב כי הפוליסה צוברת פיצויים בלבד אלא עיין בהצעה והעיד כך: **"עד כמה שאני זוכר צריכה להיות עוד הצעה לתגמולים, היו שתי הצעות, אחת לתגמולים ואחת למנהלים כי דמי הניהול הם שונים. פה אני לא רואה שיש מקום אפילו למלא"** (עמ' 94 ש' 1 – 3 וראו גם ש' 4 – 6 לפרוטוקול).

כב. הנתבעת 2 לא הציגה הצעה שכוללת הפרשות לתגמולים, כגרסת מר רם רוזנטל בעדותו והתובעת לא ביקשה מהנתבעת 2 להציג הצעה כזו. משלא הוצגה בפנינו הצעה כזו אנו קובעים כי אין הצעה כזו.

כג. מעדותו של מר רוזנטל, כמו גם מתלושי השכר של התובעת לשנים 2015 – 2016 ומטופסי 106 (נספחים א' וב' לתצהירו) עולה כי בצד הפוליסה, המשיכה הנתבעת 2 להפריש הפרשות פנסיוניות ולהפקידן לקרן הפנסיה.

כד. מר רם רוזנטל הצהיר והדגיש כי **"לאורך כל תקופת עבודתה הפרישה בינה לתובעת את מלוא זכויותיה הפנסיונית בהתאם לשיעורים הקבועים בצו ההרחבה (ואין התובעת מתכחשת לכך)"** (ס' 39 לתצהירו). על כך חזר גם בעדותו (עמ' 97 ש' 1 – 4 לפרוטוקול).

כה. לשאלתנו העיד מר רוזנטל, בין היתר, כי **"...המערכת זיהתה שהיא לא מקבלת הפרשות אז בנוסף לזה גם הפרשתי לה תגמולי מעסיק וגם חייבנו אותה במשכורת גם תגמולים וגם פיצויים לקופת מנורה"** (עמ' 95 ש' 8 – 10 לפרוטוקול).

כו. מעיון בטופסי 106 אשר צורפו לתצהיר מר רוזנטל (נספח ב') עולה כך:

בשנת 2010 הופקד **לנתבעת 4** – 1.66 אחוזים הפרשות עובד לתגמולים, 1.66 אחוזים הפרשות מעסיק לתגמולים וביחס למרבית ההכנסה המובטחת – 8.33 אחוזים הפרשות מעסיק לפיצויים.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

בשנת 2011 הופקד לנתבעת 4 – 3.33 אחוזים הפרשות עובד לתגמולים, 3.33 אחוזים
הפרשות מעסיק לתגמולים ו-3.34 אחוזים הפרשות מעסיק לפיצויים.
בשנת 2012 הופקד לנתבעת 4 – 4.16 אחוזים הפרשות עובד לתגמולים, 4.16 אחוזים
הפרשות מעסיק לתגמולים ו-4.18 אחוזים הפרשות מעסיק לפיצויים.
בשנת 2013 הופקד לנתבעת 4 – 5 אחוזים הפרשות עובד לתגמולים, 5 אחוזים
הפרשות מעסיק לתגמולים ו-5 אחוזים הפרשות מעסיק לפיצויים.
בשנת 2014 הופקד לנתבעת 4 – 5.5 אחוזים הפרשות עובד לתגמולים, 6 אחוזים
הפרשות מעסיק לתגמולים ו-6 אחוזים הפרשות מעסיק לפיצויים.
בשנת 2015 הופקד לנתבעת 4 – 5 – 5.5 אחוזים (קרי: לחלק מההכנסה המובטחת
הופרשו 5 אחוזים ולחלק אחר – 5.5 אחוזים) הפרשות עובד לתגמולים, 5 – 6 אחוזים
הפרשות מעסיק לתגמולים ו-8.33 – 6 אחוזים הפרשות מעסיק לפיצויים.
בשנת 2016 הופקד לנתבעת 4 – 5 אחוזים הפרשות עובד לתגמולים, 5 אחוזים
הפרשות מעסיק לתגמולים ו-8.33 אחוזים לפיצויים.

• נבהיר כי ההפרשות האמורות לעיל היו לנתבעת 4, בכובעה כמנתבת הפקדות אשר
הפקידה אותן על פי הוראות הנתבעת 2. ראו בפרק הבא (10.4).

כז. מטופסי 106 אפוא עולה כי הנתבעת הפרישה לתגמולים ולפיצויים עבור התובעת.
התובעת לא המציאה תלושי שכר לתקופת העסקתה אך בתלושי השכר של השנים 2015
ו-2016 (נספח א' לתצהיר מר רם רוזנטל) מופיע ניכוי של הפרשות עובד ומצוינות
הפרשות מעסיק. לכן משהוכח כי הפוליסה נפתחה כקרן צוברת פיצויים בלבד ובהעדר
הצעה לפוליסה צוברת תגמולים, כגרסת מר רם רוזנטל – אנו מגיעים למסקנה כי חרף
טענת הנתבעת 2 כי הפוליסה נרכשה במקום קרן הפנסיה וחרף טענתה כי אף עובד שלה
לא קיבל שני מוצרים פנסיוניים, בפועל התובעת קיבלה הן את קרן פנסיה והן את
הפוליסה והנתבעת 2 הפרישה עבורה לשני מוצרים פנסיוניים אלה במקביל.

10.4 היכן הופקדו ההפרשות הפנסיוניות לאחר רכישת הפוליסה:

א. כאמור, הנתבעת 2 הפרישה לקרן הפנסיה מחודש דצמבר 2009 ועד חודש דצמבר (עבור
חודש נובמבר) 2012 (ראו דוח הפקדות בנתבעת 3). במקביל היא הפרישה לפוליסה
מחודש דצמבר 2010 רטרואקטיבית מחודש ינואר ועד דצמבר 2010 ועד חודש דצמבר
2012 (ראו דוח הפקדות של הנתבעת 4).

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

ב. מטופסי 106 לא ברור אם ההפקדה לנתבעת 4 פירושה הפקדה לפוליסה או שמא הפקדה לקרן הפנסיה. מר רם רוזנטל העיד כי הנתבעת 2 מעולם לא עבדה מול קרן הפנסיה. דהיינו, מול הנתבעת 3. הנתבעת 2 העבירה את הכספים לצוות התפעולי בנתבעת 4 והיא זו אשר ניתבה את הכספים לקרן הפנסיה או לפוליסה (עמ' 95 ש' 33 – 35 לפרוטוקול). התובעת הסכימה כי כך התנהלו הדברים (ראו ס' 2 לסיכומיה). מעיון בדוחות ההפקדה של הנתבעות 3 ו-4 עולה כי עד חודש דצמבר 2012 סכומי ההפקדות בקרן הפנסיה ובפוליסה היו שונים, מה שמעיד על הפרשות לקרן הפנסיה ולפוליסה במקביל. בנוסף, מהתכתובת שהתנהלה בין הנתבעת 2 לבין הנתבעת 4 באשר להפקדות של ההפרשות הפנסיוניות של התובעת (נספח ט' לתצהיר מר רם רוזנטל) עולה שאלה שהופנתה לנתבעת 2: **"כמה להפקיד לפוליסת מנהלים וכמה להפקיד לפנסיה?"**. בכך יש להעיד כי הנתבעת 2 פיצלה את ההפרשות הפנסיוניות בין שני מוצרים פנסיוניים אלה וזאת עשתה עד חודש דצמבר (עבור נובמבר) 2012.

ג. מעיון בדו"ח הפקדות בנתבעת 3 (נספח 1 לתצהיר עד הנתבעת 3, מר גיא פליישמן) עולה כך:

בשנת 2009 הנתבעת 2 הפרישה והפקידה בקרן הפנסיה כספים לתגמולים ולפיצויים (חלק עובד וחלק מעסיק) עבור חודשים נובמבר ודצמבר 2009 סך כולל של 800.03 ₪. לא הוצג לנו טופס 106 לשנת 2009 ולכן לא ניתן להשוות בין מה שהופרש על ידי הנתבעת 2 לבין מה שהופקד אך מידע זה לא רלוונטי כי אז טרם נרכשה הפוליסה.

בשנת 2010 הנתבעת 2 הפרישה והפקידה בקרן הפנסיה לתגמולים ולפיצויים (חלק עובד וחלק מעסיק) סכום כולל של: 5,868.36 ₪. בטופס 106 לשנת 2010 צוין כי סך כל ההפרשות הפנסיוניות עמד על סך 13,040 ₪. ההפרש בסך 7,171.64 ₪ הופקד באותה שנה בפוליסה (ראו בדף 1 לדוח הפקדות של הנתבעת 4).

בשנת 2011 הנתבעת 2 הפרישה והפקידה בקרן הפנסיה לתגמולים ולפיצויים (חלק עובד וחלק מעסיק) סכום כולל של 7,134.45 ₪. בטופס 106 לשנת 2011 צוין כי סך כל ההפרשות הפנסיוניות עמד על סך 13,557 ₪. ההפרש בסך 6,422.55 ₪ הופקד באותה שנה בפוליסה (ראו בדף 4 לדוח הפקדות של הנתבעת 4. שם סכום ההפקדות הכולל לשנת 2011 עמד על 7,135 ₪).

בשנת 2012 הנתבעת 2 הפרישה והפקידה בקרן הפנסיה לתגמולים ולפיצויים (חלק עובד וחלק מעסיק) עד וכולל חודש נובמבר 2012 סכום כולל של 9,045.56 ₪. בטופס 106 לשנת 2012 צוין כי סך כל ההפרשות הפנסיוניות עמד על סך 17,250 ₪. ההפרש בסך 8,204.44

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

ש. הופקד באותה שנה בפוליסה (ראו דף 6 לדוח הפקדות של הנתבעת 4. שם סכום ההפקדות הכולל לשנת 2012 עמד על 8,904 ₪).

ד. נזכיר כי כל ההפרשות אשר הופקדו עד חודש דצמבר 2012 בקרן הפנסיה – לא בוטלו ולא הועברו לפוליסה. אין חולק כי כל ההפרשות שהופקדו בקרן הפנסיה מחודש ינואר 2013 ואילך – הועברו לפוליסה. נבדוק:

בשנת 2013 סך כל ההפרשות הפנסיוניות (חלק עובד וחלק מעסיק) המצוין בטופס 106 לאותה שנה עמד על 20,700 ₪. סכום זה הופקד בפוליסה (ראו דף 8 לדוח הפקדות של הנתבעת 4. שם סכום ההפקדות הכולל לשנת 2013 עמד על 22,138 ₪).

בשנת 2014 סך כל ההפרשות הפנסיוניות (חלק עובד וחלק מעסיק) המצוין בטופס 106 לאותה שנה עמד על 24,150 ₪. סכום זה הופקד בפוליסה (ראו דף 10 לדוח הפקדות של הנתבעת 4. שם סכום ההפקדות הכולל לשנת 2014 עמד על 22,715 ₪).

בשנת 2015 סך כל ההפרשות הפנסיוניות (חלק עובד וחלק מעסיק) המצוין בטופס 106 לאותה שנה עמד על 25,432 ₪. סכום זה הופקד בפוליסה (ראו דף 12 לדוח הפקדות של הנתבעת 4. שם סכום ההפקדות הכולל לשנת 2015 עמד על 27,445 ₪).

בשנת 2016 סך כל ההפרשות הפנסיוניות (חלק עובד וחלק מעסיק) המצוין בטופס 106 לאותה שנה עמד על 12,648 ₪. סכום זה הופקד בפוליסה (ראו דף 14 לדוח הפקדות של הנתבעת 4. שם סכום ההפקדות הכולל לשנת 2016 עמד על 14,756 ₪).

ה. מעיון בתלושי השכר לשנים 2015 – 2016 של התובעת (נספח א' לתצהיר מר רוזנטל) עולה התאמה בין הפרשות עובד לבין המצוין בטופס 106. כך בשנת 2016 תגמולי עובד הסתכמו בסך 3,450 ₪ ובשנת 2015 הסתכמו בסך 7,245 ₪ (הגם שבטופס 106 לאותה שנה צוין: 7,355 ₪).

ו. מכאן שעד להעברת ההפרשות הפנסיוניות מקרן הפנסיה לפוליסה – הנתבעת 2 הפרישה לתובעת בהתאם לשיעורים בצו ההרחבה. התובעת לא טענה ולא הראתה אחרת. התובעת טענה כי משהועברו ההפרשות מקרן הפנסיה החל משנת 2013 ואילך לפוליסה – הנתבעת 2 נמצאה לא מקיימת את חובתה על פי צו ההרחבה. נדון בזה בהמשך.

ז. מכל המפורט עולה כי חרף רכישת הפוליסה וחרף טענת הנתבעת 2 כי רכישת הפוליסה באה במקום קרן הפנסיה וכי התובעת הבינה כי ממועד רכישת הפוליסה כל ההפרשות הפנסיוניות יופקדו לפוליסה בלבד וחרף הצהרתו של מר רם רוזנטל, לפיה לאחר רכישת

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

הפוליסה, ביקשה הנתבעת 2 לבצע ההפרשות החודשיות לפוליסה בלבד מאחר שלא היה כל צורך בהמשך ההפרשות לקרן הפנסיה (ס' 30 לתצהירו) – חרף כל אלה המשיכה הנתבעת 2 להפריש כספים לקרן הפנסיה גם לאחר רכישת הפוליסה. למעשה היא פיצלה את ההפרשות הפנסיוניות של התובעת באופן שחלק היא הפקידה בקרן הפנסיה וחלק בפוליסה. כך עד סוף שנת 2012. הנתבעת 2 לא ביקשה להעביר ההפרשות שבוצעו לקרן הפנסיה אל הפוליסה. בכך נסתרה עדותו של מר רם רוזנטל בדבר קיומה של הצעה לרכישת פוליסת ביטוח מנהלים נוספת, הצוברת תגמולים.

ח. הנתבעת 2 לא הסבירה מדוע כספים שהופקדו בקרן הפנסיה עד חודש דצמבר (עבור חודש נובמבר) 2012 הושארו בה ולא הועברו לפוליסה. מר רם רוזנטל לא נחקר בענין זה. מר פליישמן נשאל בחקירתו מדוע לא בוטלו כל ההפקדות בקרן הפנסיה. קרי, החל מחודש דצמבר 2009 ואילך והוא השיב כך: **"לא יודע להגיד בוודאות. אני מניח שזה מה שהתבקשנו לעשות. כנראה כדי לסגור את החובות בפוליסת הביטוח"** (עמ' 109 ש' 24 – 26 לפרוטוקול מיום 24.6.2021). מר פליישמן חזר על עדותו זו פעמיים. גם כאשר נשאל מדוע בוטלו ההפקדות שבוצעו בקרן הפנסיה מחודש דצמבר 2012 דווקא ולא ממועד אחר. הוא השיב: **"מה שאני יודע ועובדתי בוטלו הזכויות מ-12/12 וקדימה. זה נעשה על פי מה שהתבקשנו לעשות דרך המעסיקה ודרך הביטוח. אני מניח שכדי לסגור את החובות של העמיתה בפוליסת הביטוח"** (עמ' 108 ש' 13 – 17 לפרוטוקול מיום 24.6.2021). מעדותו זו של מר פליישמן אנו קובעים כי הסיבה לכך שרק ההפקדות שביצעה הנתבעת 2 בקרן הפנסיה משנת 2013 ואילך בוטלו והועברו לפוליסה (ולא כל ההפקדות שבוצעו בקרן הפנסיה) - היא שדי היה בביטול ההפקדות משנת 2013 ואילך בקרן הפנסיה כדי לכסות את החוב בפוליסה, שנוצר עקב ביצוע ההפקדות לקרן הפנסיה. נרחיב ונבהיר בהמשך.

ט. כמו כן, מהראיות בתיק עולה כי גם בשנת 2013 ועד יום 23.11.2014 וגם מיום 14.12.2014 ועד 15.6.2015 המשיכה הנתבעת 2 להפקיד ההפרשות הפנסיוניות של התובעת בקרן הפנסיה.

10.5 מה קרה בקרן הפנסיה בשנים 2013 עד חודש נובמבר 2014?

א. מסיבה לא ברורה, הנתבעת 2 לא הפקידה הפרשות פנסיוניות בקרן הפנסיה עבור חודשים דצמבר 2012 ועד מרץ 2013. הצדדים לא טענו דבר באשר לסיבת אי ההפקדה וגם לא נחקרו על כך. בגין כך שלחה הנתבעת 3 לתובעת מכתב התראה מיום 23.4.2013 (נספח 3א' לתצהיר מר פליישמן)(להלן – **המכתב נספח 3א'**), בו הביאה לידיעתה כי מחודש

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

דצמבר 2012 ואילך לא הופקדו עבורה דמי תגמולים וכן הביאה לידיעתה מהי הפגיעה הצפויה בכיסוי הביטוחי שלה אם ההפסקה בהפקדות תעלה על 5 חודשים.

ב. גם בחודשים אפריל ועד אוגוסט 2013 הנתבעת 2 לא הפרישה כספים לקרן הפנסיה ועקב כך שלחה הנתבעת 3 לתובעת מכתב התראה מיום 25.8.2013 (נספח 3 לתצהיר מר פליישמן) (להלן – **המכתב נספח 3ב'**) ובו הביאה לידיעתה כי מחודש אפריל 2013 ואילך לא הופקדו עבורה דמי תגמולים וכן הביאה לידיעתה מהי הפגיעה הצפויה בכיסוי הביטוחי שלה אם ההפסקה בהפקדות תעלה על 5 חודשים.

ג. בחקירתה בפנינו העידה התובעת כי הבינה מהמכתב נספח 3ב' כי החוב נשוא המכתב נספח 3א' – שולם (עמ' 49 ש' 28 – 29 לפרוטוקול). מעיון במכתב נספח 3ב' האמור לעיל עולה כי המועד האחרון בו הופקדו תגמולים על ידי הנתבעת 2 עבור התובעת בקרן הפנסיה הוא בחודש אפריל 2013.

ד. באשר לחוב נשוא המכתב נספח 3ב' - מעיון בדוח הפקדות בקרן הפנסיה (נספח 1 לתצהיר מר פליישמן) לא ברור מתי חידשה הנתבעת 2 את ההפקדות לקרן הפנסיה. מר גיא פליישמן אישר בעדותו כי העמודה "**עד**" בדוח ההפקדות בקרן הפנסיה משקף את החודשים שעבורם בוצעו הפקדות חודשיות (עמ' 110 ש' 6 – 8 לפרוטוקול מיום 24.6.2021) ולכן נראה כי החוב סולק בחודשים ספטמבר ו/או אוקטובר 2013.

ה. מכאן, שהנתבעת 2 השלימה את ההפקדות החסרות (המפורטות בשני מכתביה של הנתבעת 3) ואף המשיכה להפקיד ההפרשות הפנסיוניות בקרן הפנסיה עד חודש נובמבר 2014. למעשה מדוח ההפקדות בקרן הפנסיה (נספח 1 לתצהיר מר פליישמן) עולה כי הנתבעת 2 המשיכה להפקיד בקרן הפנסיה עד יום 15.6.2015.

ו. מעיון בדו"חות הנתבעת 3 (נספח ד' לתצהיר התובעת) עולה כי בשנים 2010 ועד 2012 היתה התובעת בסטטוס של **עמיתה פעילה**. אך בדו"ח לשנת 2013 היתה התובעת בסטטוס **עמיתה לא פעילה** והוא נשלח לתובעת ביום 31.3.2014. בדו"ח לשנת 2014 היתה התובעת בסטטוס **עמיתה פעילה**. התובעת לא צירפה את הדו"ח לשנת 2015. דו"ח זה צורף לתצהירו של מר פליישמן כנספח 4 וממנו עולה כי בשנה זו התובעת היתה בסטטוס **עמיתה לא פעילה**. מכאן עולה כי בשנה 2013, שאז לא ביצעה הנתבעת 2 הפקדות לקרן הפנסיה בשני מועדים שונים, הנתבעת 3 ראתה בתובעת **עמיתה לא פעילה**.

ז. בחקירתה לבא כוח הנתבעת 3 אישרה התובעת כי קיבלה המכתבים (נספחים 3א' ו-3ב' לתצהיר מר פליישמן), קראה אותם והבינה כי המכתבים מתייחסים למי שפוטר או עבר למעסיק אחר והיא לא פוטרה, לא עברה למעסיק אחר ולא הפסיקה את התשלומים לקרן הפנסיה ולכן העבירה למר רם רוזנטל (עמ' 48 ש' 11 – 21 לפרוטוקול). מעיון במכתבים

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

אלה עולה כי כבר בשורות הראשונות בהם, הנתבעת 3 התריעה על הפסקת הפקדת דמי התגמולים, על חובתה בדין להודיע לתובעת על הפסקה בתשלומים לקרן הפנסיה ועל הפגיעה האפשרית בכיסוי הביטוחי של התובעת עקב כך. אין במכתבים אלה כל התייחסות לעובד שפוטר או שעבר למעסיק אחר. לכל היותר יש התייחסות למצב של עבודה לא רציפה.

ח. לאחר מכן אישרה התובעת בעדותה שוב כי קיבלה את שני המכתבים, לא פנתה לנתבעת 3 בעקבות כך אלא למר רם רוזנטל והם לא הדליקו אצלה נורה אדומה (עמ' 49 ש' 22 – 29 ועמ' 50 ש' 5 – 8 לפרוטוקול).

ט. מר רם רוזנטל העיד כי התובעת יכולה היתה לזרוק את המכתבים האלה של הנתבעת 3 ולא להתייחס אליהם כי היה לה פוליסת ביטוח מנהלים (עמ' 102 ש' 31 – 32 לפרוטוקול). חרף עדותו זו, הנתבעת 2 השלימה את ההפקדות לקרן הפנסיה כנדרש במכתבי הנתבעת 3 והמשיכה להפריש לקרן הפנסיה באופן שוטף בכל החודשים עד לחודש נובמבר 2014. לכן בדו"ח לשנת 2014 הוגדרה התובעת כעמיתה פעילה.

י. מטפסי 106 (נספח ב' לתצהיר מר רוזנטל) מאז שנת 2010 ואילך – עולה כי לא בוצעה כל הפרשה לכיסוי ביטוחי של אובדן כושר עבודה. התובעת עומתה עם עובדה זו בחקירתה והיא העידה כך:

"ת. אבל הייתה קרן פנסיה. ה-106 היה אותו דבר לאורך כל השנים היה רשום.

ש. איך את אומרת שיש לך ביטוח אובדן כושר עבודה אם לא שילמת עבורו?
ת. כי הייתה לי קרן פנסיה. אתם לא ביטלתם לא הודעתם שהיא מבוטלת אתם לא הודעתם כלום. אתם לקחתם את הכסף כל חודש והעברתם לקרן פיצוי פיטורים, על סמך מה?" (עמ' 49 ש' 6 – 9 לפרוטוקול).

יא. מדוחות הנתבעת 3 לשנים 2010 – 2015 (נספח ד' לתצהיר התובעת) עולה כי בשנים בהן היתה התובעת בסטטוס של עמיתה פעילה, קרי: בשנים 2010 – 2012 ו-2014 – היה לה כיסוי ביטוחי לנכות. מאידך, אין חולק כי הפוליסה לא כללה כיסוי ביטוחי לאובדן כושר עבודה ולכן בטפסי 106 לא צוינה הפרשה לאובדן כושר עבודה. כך או כך, אנו סבורים כי בענין זה גובר האמור בדוחות הנתבעת 3 על האמור בטפסי 106.

10.6 מה קרה בקרן הפנסיה מחודש נובמבר 2014 ואילך?

א. נראה כי משנת 2013 ואילך הופקדו כל ההפרשות הפנסיוניות של התובעת בקרן הפנסיה והן לא פוצלו בין קרן הפנסיה לבין הפוליסה, כפי שנעשה עד סוף שנת 2012.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

- ב. הנתבעת 2 לא נתנה הסבר לכך ולא נימקה מה קרה בשנת 2013 שהביא לשינוי בהפקדת ההפרשות כפי שביצעה אותן עד אז.
- ג. מעיון בתכתובת שצורפה כנספח ט' לתצהיר מר רוזנטל עולה כי ביום **18.11.2014** כתבה גב' טל פולק, רכזת שירות ותפעול בנתבעת 4, הודעה בדואר אלקטרוני בענין הפוליסה של התובעת לגבי שלומית בר, רכזת גביה בנתבעת 4, בזו הלשון: **"החל מינואר 2013 מופקדים כל הכספים בפוליסת המנהלים במקום לפצל בין מנהלים לפנסיה. במנהלים קיימת הפרשה לפיצויים בלבד"**. משמע, במועד משלוח הודעה זו היה ידוע לנתבעת 4 כי החל מחודש ינואר 2013 מופקדים כל ההפרשות הפנסיוניות של התובעת בפוליסה בלבד. זאת **מספר ימים בטרם** הוראתו של מר רם רוזנטל ביום 23.11.2014.
- ד. הנתבעת לא פירטה מה מקור ידיעתה של רכזת הגביה בנתבעת 4, מתי נתנה לנתבעת 4 הוראה להפקיד את כל ההפרשות הפנסיוניות של התובעת בפוליסה וגם לא הציגה כל הוראה כזו. זאת, מלבד ההוראה של מר רם רוזנטל מיום 23.11.2014.
- ה. הפקדה של **כל** ההפרשות הפנסיוניות של התובעת בקרן הפנסיה בשנים 2013 – 2014 יצרה בהכרח חוב בפוליסה. הנתבעת 4 טענה כי הפוליסה היתה בפיגור בתשלום הפרמיות וכי בהתאם להוראת הנתבעת 2 הופנו כספים ששילמה האחרונה בגין התובעת לפוליסה (כך במקור. צ.ל. לקרן הפנסיה. א.ה) לצורך תשלום חוב הפרמיות (ס' 19 לכתב ההגנה של הנתבעת 4). מר פליישמן העיד על החוב שנוצר בפוליסה (עמ' 108 ש' 16 ועמ' 109 ש' 25 לפרוטוקול מיום 24.6.2021).
- ו. גב' יעל רוזנטל הצהירה כי בחודש נובמבר 2014 נודע לה כי קיים פיגור בתשלום לפוליסה של התובעת (ס' 12 לתצהירה). בחקירתה היא נשאלה כיצד נודע לה על החוב בחודש נובמבר 2014 והיא השיבה: **"אני יכולה לשער שקיבלנו הודעת פיגור, זה לרוב בצורה הזאת"** לאחר מכן הוסיפה **"או שחני העבירה לי, היא קיבלה מכתב הביתה. גם לה היה לא מעט חובות. היא לא שמרה כל כך. על פוליסות פעילות אצלה"** (עמ' 110 ש' 26, 30 – 31 לפרוטוקול). הודעה על הפיגור לא הוצגה בפנינו.
- ז. התובעת לא התייחסה לחוב בפוליסה ו/או להודעת הפיגור ביחס לחוב זה בכתב התביעה וגם לא בתצהירה וגם לא בסיכומיה.
- ח. מר רם רוזנטל, הצהיר כי בחודש נובמבר 2014 התקבלו הודעות על פיגור בהפרשות החודשיות לפוליסה ולגרסתו הנתבעת 2 פנתה במכתב בדואר אלקטרוני אל הנתבעת 4 לצורך בירור הענין (ס' 37 לתצהירו). עוד הצהיר כי במסגרת בירור זה הסתבר לנתבעת 2 כי ההפרשות החודשיות שבוצעו לתובעת הופקדו בקרן הפנסיה. בנסיבות אלה ביקשה הנתבעת 2 להעביר הכספים מקרן הפנסיה אל הפוליסה והנתבעת 4 פעלה בהתאם (ס' 38 לתצהירו).
- ט. כאמור, ההודעות על הפיגור בהפרשות החודשיות לפוליסה לא הוצגו ולכן לא

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

ברורה תקופת הפיגור ואורכה.

י. בחקירתו לבא כוח הנתבעת 3, העיד מר רוזנטל כך:

ש. בסוף שנת 2010, התובעת ביקשה לעבור לביטוח מנהלים והפסקתם להפקיד לקרן הפנסיה נכון ?
ת. היא ביקשה לעבור ועשתה את התהליך, אנו המשכנו לבצע הפרשות למנורה ביטוח כי כל ההתנהלות שלנו היתה מול מנורה ביטוח כי הם היו מקבלים מאיתנו את התשלומים עבור ביטוחי פנסיה וביטוחי מנהלים.
ש. האם כוונתכם היתה להעביר בשנת 2010 רק לביטוח מנהלים עבור התובעת ?
ת. כן. כי ההפרשות התחלנו לעשות מינואר 2010 כי היא רצתה שיהיו לה הפרשות לכל השנה וקיבלנו אישור ממנורה לעשות זאת מינואר 2010.
ש. כלומר אם היו הפקדות משנת 2011 עבור התובעת לקרן פנסיה זו היתה טעות?
ת. כן. זה היה צריך לשייך לביטוח מנהלים כפי שהתובעת פתחה פוליסת מנהלים. ברור שאם במקרה זה לא היתה פוליסת ביטוח מנהלים במנורה זה לא היה קורה. לדוגמא אם זה היה בהראל" (עמ' 102 ש' 17 – 28 לפרוטוקול. הדגשה לא במקור).

יא. בעדותו זו גרס מר רוזנטל כי הפקדת ההפרשות הפנסיוניות של התובעת בקרן הפנסיה נעשו בטעות ולמעשה הן היו צריכות להיות מופקדות בפוליסה. נזכיר כי מדובר בביטול כ-23 (!) הפקדות חודשיות של הפרשות פנסיוניות לקרן הפנסיה, מה שמטיל ספק בטענת הטעות ומציג אותה כבלתי סבירה. הנתבעת 2 לא הראתה הוראה שלה להפקיד כל ההפרשות הפנסיוניות בפוליסה. בהוראתו של מר רוזנטל מיום 23.11.2014 אין זכר למילה **טעות** ולמעשה אין בה נימוק או הסבר כלשהו. בנוסף, גרסה זו של מר רוזנטל עומדת בסתירה לעדותו הקודמת, בחקירתו לבא כוח התובעת, לפיה היתה הצעה נוספת לתגמולים (עמ' 94 ש' 1 – 2 לפרוטוקול). עוד בנוסף, גרסה זו סותרת את העובדה שהנתבעת 2 השלימה את ההפקדות החסרות בקרן הפנסיה בעקבות שני מכתבי הנתבעת 3. אילו סברה הנתבעת 2 כי ההפרשות הפנסיוניות של התובעת בשנת 2013 צריכות להיות מופקדות בפוליסה ולא בקרן הפנסיה – היא היתה מתקנת אז את "הטעות" וכפי שמר רוזנטל גרס: מתעלמת ממכתבי הנתבעת 3. בנסיבות אלה טענת הנתבעת 2 כי ההפקדה של ההפרשות הפנסיוניות לקרן הפנסיה החל מחודש ינואר 2013 ואילך בוצעה בטעות – לא הוכחה והיא נדחית.

יב. למעלה מן הצורך נעיר כי גם לו עלה בידי הנתבעת 2 להוכיח כי כ-23 הפקדות של הפרשות פנסיוניות של התובעת, מחודש ינואר 2013 ועד חודש אוקטובר 2014, הופקדו בקרן הפנסיה **בטעות** וכי למעשה היו צריכות להיות מופקדות בפוליסה – עדין היה דבק בנתבעת 2 פגם של התנהלות שלא כדיון, שכן היא לא הראתה כי

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

1 התובעת הסכימה לוותר על קרן הפנסיה ועוד עליה להראות כי התובעת הסכימה
2 להעברת הפקדות אלה לפוליסה.

3
4 יג. בעקבות ההודעות שקיבלה הנתבעת 2 מהנתבעת 4 אודות הפיגור בהפקדות
5 החודשיות בפוליסה (ס' 38 לתצהיר מר רם רוזנטל), ביום 6.11.2014 פנתה גב' יעל
6 רוזנטל (קורצויל) אל גב' טל פולק, שהיא עובדת של הנתבעת 4 (ראו עדות מר
7 פליישמן בעמ' 108 ש' 1 – 3 לפרוטוקול) בשאלה: מדוע הפוליסה בפיגור וכי יש לבצע
8 התאמה לפי השכר החודשי המדווח (נספח ט' לתצהיר מר רוזנטל). ביום 18.11.2014
9 שלחה גב' טל פולק הודעה בדואר אלקטרוני אל גב' שלומית בר, רכזת גביה של
10 הנתבעת 4 בנושא הפוליסה של התובעת ובה היא כתבה כך: **"החל מינואר 2013**
11 **מופקדים כל הכספים לפוליסת המנהלים במקום לפצל בין המנהלים לפנסיה.**
12 **במנהלים קיימת הפרשה לפיצויים בלבד. נא לבצע טיוב ולעדכן אותי על מנת שאוכל**
13 **להמשיך טיפול בפוליסה"**. למרות זאת ובתשובה לכך, למחרת, ביום 19.11.2014,
14 שלחה גב' חגית כהן, שגם היא רכזת גביה בנתבעת 4 (ראו עדות מר פליישמן בעמ'
15 108 ש' 4 – 5 לפרוטוקול), לגב' טל פולק הודעה ובה שאלה: **"כמה להפקיד לפוליסת**
16 **מנהלים וכמה להפקיד לפנסיה?"**. הודעה זו הועברה על ידי גב' טל פולק לגב' יעל
17 רוזנטל, שהעבירה אותה למר רם רוזנטל ביום 23.11.2014. באותו היום השיב מר
18 רוזנטל כך: **"לחני יש פוליסת מנהלים הכל צריך להפקיד במנהלים"**. גב' יעל
19 רוזנטל העבירה את תשובת מר רם רוזנטל לגב' חגית כהן עם עותק לגב' טל פולק
20 והוסיפה: **"כמו כן, מעולם לא ביקשנו עבורה פו' פנסיה, מאז ומעולם היה לה**
21 **מנהלים בלבד"**. בעקבות כך, הודיעה גב' חגית כהן כי הפקדות שבוצעו בקרן הפנסיה
22 עבור חודשים מאי, יולי – אוקטובר 2014 יאותרו ויועברו לפוליסה.

23
24 יד. כפי שעולה מהראיות, הטענה של גב' יעל רוזנטל, בפני רכזת הגביה של הנתבעת 4
25 לפיה: **"כמו כן, מעולם לא ביקשנו עבורה פו' פנסיה, מאז ומעולם היה לה מנהלים**
26 **בלבד"**, לא נכונה היום וגם לא היתה נכונה אז, במועד בו נטענה. ונדגיש, גם לשיטת
27 הנתבעת 2 טענה זו לא נכונה נוכח טענה אחרת שלה, לפיה היא צירפה את התובעת
28 לקרן הפנסיה על דעתה בלבד.

29
30 טו. מתכתובת זו עולה כי הנתבעת 4, בכובעה כמנתבת הפקדות המעסיקה, לקרן
31 הפנסיה או לפוליסה, ידעה כבר ביום 18.11.2014, ועוד בטרם ניתנה הוראתו של מר
32 רם רוזנטל, כי מחודש ינואר 2013 כל ההפרשות הפנסיוניות של התובעת צריכות
33 להיות מופקדות בפוליסה בלבד. הנתבעת 4 לא הראתה מהו מקור ידיעתה זו ולא
34 הציגה כל הוראה כזו, בכתב או אחרת, של הנתבעת 2. יתרה מזו, אין חולק כי
35 הוראתו של מר רם רוזנטל לא כוללת ציון של מועד ספציפי ממנו יש להפקיד כל
36 ההפרשות הפנסיוניות בפוליסה בלבד.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

- טז. ראוי לציין כי הנתבעת 4 נמנעה מלהעיד עדים מטעמה. בפתח דיון ההוכחות ביום 25.2.2021 הודיע בא כוחה על משיכת תצהיר העדה מטעמם (עמ' 90 ש' 5 לפרוטוקול). התובעת נמנעה מלזמן את מי מטעם הנתבעת 4 אשר טיפל בניתוב ההפרשות הפנסיוניות של התובעת והפקדתן על פי הוראות הנתבעת 2. בנסיבות אלה, נותרה התנהלות הנתבעת 4, בכובעה כמנתבת הפקדות, לוטה בערפל.
- יז. כך או כך, נראה כי הוראתו של מר רם רוזנטל מיום 23.11.2014 היא זו אשר הניעה את הנתבעת 4 לבטל הפקדות של הפרשות פנסיוניות אשר בוצעו במהלך כ-23 חודשים בקרן הפנסיה ולהעבירן לפוליסה. זאת, בחודש נובמבר 2014.
- יח. הוראה זו של מר רם רוזנטל הופנתה לנתבעת 4 ולא לנתבעת 3. מר רוזנטל העיד כי הנתבעת 2 לא עבדה ישירות עם הנתבעת 3 אלא עם הנתבעת 4 (עמ' 95 ש' 33 – 35 לפרוטוקול). הנתבעת 2 לא הראתה כי הוראה זו הופנתה לנתבעת 3.
- יט. סימן ד' לחוק קופות הגמל מסדיר תשלומים לקופת גמל ומשיכת כספים ממנה. בהתאם לסעיף 23 לחוק זה, משיכת כספים מקופת גמל והעברתם לקופת גמל אחרת יכולה להתבצע אך ורק מכספי הפיצויים. לא ניתן למשוך מכספי התגמולים. **רק העמית רשאי למשוך את הכספים ולהעבירם כאמור**. המעסיק רשאי למשוך כספים מקופת הגמל רק בתנאים מסויימים (ראו סעיף 23(א)(3) לחוק קופות הגמל) וגם זאת לאחר סיום יחסי העבודה בלבד.
- כ. הנתבעת 2 לא הראתה כי התובעת הסכימה להעברת ההפקדות שנעשו בקרן הפנסיה החל מחודש ינואר 2013 ואילך לפוליסה. כבר בשלב זה יצוין כי הנתבעות 3 ו-4 לא הראו כי התובעת הסכימה להעברת ההפקדות מקרן הפנסיה לפוליסה. מעדותו של מר רם רוזנטל עולה כי הוא בכלל לא עדכן את התובעת כי בכוונתו לבטל את ההפקדות בקרן הפנסיה ולהעבירן לפוליסה. הוא העיד: **"לא זכור לי אם זה אני או יעל. לא חשבתי שיש בעיה. הופתעתי שכל הסיפור הזה. לא זכור לי גם שעדכנתי אותה, אני גם לא ידעתי שיש בעיה, התובעת על פנתה אלי"** (עמ' 105 ש' 12 – 13 לפרוטוקול).
- כא. בנוסף, הנתבעת 2 לא פירטה, לא הסבירה ולא הראתה כיצד עלה בידה להורות על העברת הפקדות הן של תגמולים והן של פיצויים שנעשו בקרן הפנסיה לפוליסה, שהיא קופת פיצויים בלבד.
- כב. בהתאם לסעיף 23 לחוק קופות הגמל לא ניתן למשוך את כספי התגמולים אבל גם

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

את כספי הפיצויים לא ניתן למשוך אלא בהסכמת העמית. חרף טענת התובעת, לפיה הפרשה לפיצויים (בכל מוצר פנסיוני) היא הטבה למעסיק ולא לעובד, הפרשה לפיצויים לא תבוא במקום פיצויי פיטורים אלא אם נקבע כך בהסכם קיבוצי החל על המעסיק והעובד או בצו של העבודה (סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963). אלא שהחל משנת 1998, "עם פרסומו של האישור הכללי בדבר תשלומי מעבידים לקרן פנסיה ולקופת ביטוח במקום פיצויי פיטורים, שהוצא על ידי שכר העבודה מכח סמכותו לפי סעיף 14 לחוק (להלן – האישור הכללי), כוללים כל ההסדרים - או למצער, החלק הארי של ההסדרים – הוראה המתנה את תוקף ההסדר לפיו התשלומים לקופה יבואו במקום פיצויי פיטורים, בויתור מראש של המעסיק על זכותו למשוך את כספי הפיצויים מהקופה למעט בנסיבות שוללות וכל ההסכמים הקיבוציים וצווי ההרחבה כוללים הסדרים מכח סעיף 14 לחוק. ההסדר החריג מכח סעיף 14 לחוק, הפך, אם כן, להסדר הרווח בתחום יחסי העבודה, באופן שתשלומי מעסיקים בגין עובדים רבים באים במקום פיצויי פיטורים. כפועל יוצא מכך, העובדים עליהם הוחל הסדר מכח סעיף 14 לחוק, אינם זכאים להשלמת פיצויי הפיטורים בהתאם למשכורתם האחרונה בעת סיום עבודה בנסיבות מזכות, אך, מנגד, כספי הפיצויים שהופקדו בקופות על ידי המעסיק יוותרו בידי העובדים אם יסיימו עבודתם בנסיבות לא מזכות (ובלבד שאינן נסיבות שוללות)" (בר"ע(ארצי) 53583-01-17 סופרקום בע"מ – יבגני מיזנשטיין (24.2.2017). הדגשה לא במקור. א.ה).

כג. משמע, המעסיקה (הנתבעת 2) לא רשאית למשוך את כספי הפיצויים מקרן הפנסיה ללא הצגה של פסק דין הצהרתי הקובע כי התובעת לא זכאית לפיצויי פיטורים. הנתבעת 2 לא הראתה כי בידה פסק דין כזה. להיפך. הנתבעת 2 הראתה כי התובעת היתה זכאית לפיצויי הפיטורים שנצברו הן בקרן הפנסיה והן בפוליסה (ראו טופס 161, נספח ה' לתצהיר מר רוזנטל). בודאי שהנתבעת 2 לא היתה רשאית למשוך את כספי הפיצויים בחודש נובמבר 2014 וגם לא בחודש יולי 2015, שאז התובעת עדין עבדה בשורותיה וסיום העסקתה כלל לא עמד על הפרק. מכאן, שרק התובעת יכולה היתה להורות על העברת ההפרשות שבוצעו בקרן הפנסיה לפוליסה. הנתבעת 2 ידעה זאת ומוחזקת כיודעת זאת, הן כמעסיקה והן כסוכנות ביטוח והן מפאת כך שאי ידיעת החוק לא פוטרת מאחריות ועונש.

כד. עוד נבהיר כי המשמעות של העברת ההפרשות מקרן הפנסיה לפוליסה עלולה היתה להיות כרוכה במיסוי. הנתבעת 2 לא הראתה כי הבהירה סיכון זה לתובעת וקיבלה הסכמתה להעברת ההפרשות חרף סיכון זה.

כה. בנסיבות אלה, הוראתה של הנתבעת 2 ובכלל זה הוראתו של מר רוזנטל מיום

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

1 23.11.2014, לנתבעת 4 לבטל את כל הפקדות ההפרשות הפנסיוניות שבוצעו בקרן
2 הפנסיה מחודש ינואר 2013 ואילך ולהעבירן לפוליסה, מנוגדת להוראות חוק קופות
3 הגמל.

4
5 כו. סעיף 30 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973 (להלן – חוק החוזים) קובע כי "חוזה
6 שכריתתו, תכנו או מטרתו הם בלתי חוקיים, בלתי מוסריים או סותרים את תקנת
7 הציבור – בטל". סעיף 61(ב) לאותו חוק מחיל את הוראותיו "ככל שהדבר מתאים לענין
8 בשינויים המחוייבים, גם על פעולות משפטיות שאינן בבחינת חוזה ועל חיובים שאינם
9 נובעים מחוזה" (הדגשה שלי. א.ה.).

10
11 כז. בעניינינו, הוראתה של הנתבעת 2 ובכלל זה הוראתו של מר רוזנטל מיום 23.11.2014,
12 לבטל את כל ההפקדות של ההפרשות הפנסיוניות שבוצעו בקרן הפנסיה מחודש ינואר
13 2013 ואילך ולהעבירן לפוליסה, מבלי שהתובעת הסכימה לוותר על זכויותיה בקרן
14 הפנסיה, מבלי שהתובעת עודכנה אודות הוראה זו והסכימה לה טרם ביצועה ומבלי
15 שהוראה זו דווחה לנתבעת 3 טרם ביצועה – הוראות אלה הן פעולות משפטיות שהוראת
16 סעיף 30 לחוק החוזים חלה עליהן ועל כן הן בטלות (VOID).

17
18 כח. אין חולק כי בשל הוראתה הבלתי חוקית של הנתבעת 2 ובכלל זה הוראתו הבלתי חוקית
19 של מנהלה, מר רם רוזנטל, הפכה התובעת לעמיתה לא פעילה בקרן הפנסיה ובשל כך
20 נדחתה בקשתה לפנסיית נכות (מכתב הנתבעת 3 מיום 23.3.2017, נספח ג' לכתב
21 התביעה). מכאן, שלולא ביצוע הוראות אלה – היתה התובעת עמיתה פעילה בקרן
22 הפנסיה וכך גם עולה מדוח הנתבעת 3 לשנת 2014. לכן, משקבענו כי הוראות אלה בטלות
23 וכאילו לא היו – התוצאה היא שהתובעת נותרה עמיתה פעילה בקרן הפנסיה חרף
24 הוראות הנתבעת 2 ומר רוזנטל.

25
26 כט. נציין כי גם בשלב זה, בו ניתנה ההוראה של מר רוזנטל, הנתבעת 2 לא הודיעה באופן
27 מסודר וברור לנתבעת 3 על ביטול הפקדות של הפרשות פנסיוניות של התובעת שבוצעו
28 בקרן הפנסיה וכן על הפסקת הפקדת הפרשות פנסיוניות של התובעת בקרן הפנסיה ולא
29 המתינה להוראות מצד הנתבעת 3 כיצד לפעול ובכלל זה על מה להחתים את התובעת.
30 מר רם רוזנטל נשאל בחקירתו איפה בהוראה שלו מיום 23.11.2014 הוא ביקש שהנתבעת
31 3 תעביר לו טופס להחתמת התובעת ומי היה אחראי לארגן טופס כזה (נספח י' לתצהירו).
32 מר רוזנטל השיב כך:

33
34 "האחריות על המצאת הטופס ועל העברת הניוד של הכספים, היא על קרן
35 הפנסיה. אני שימשתי כמעסיק והודעתי שהכספים צריכים להיות משוייכים
36 לביטוח מנהלים. מאותו רגע, קרן הפנסיה אם זו היתה הראל ולא מבטחים שזו
37 אותה משפחה, קרן הפנסיה היתה פונה לעמית והיתה אומרת לו שיש בקשה
38 להעביר את הכספים שלך בטעות או לא בטעות למנורה ביטוח. כיוון שמדובר

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

1 בפנסיה שלהם הכל נעשה ביחד כי זה אותם פקידים" (עמ' 104 ש' 16 – 20
2 לפרוטוקול).

3
4 ל. מר רוזנטל בעדותו ביקש לאבחן בין כובעו כמעסיק לבין כובעו כסוכן ביטוח והעיד: "אני
5 לא פה כסוכן ביטוח, אלא כמעסיק. וכמעסיק הודעתי לביטוח שיש טעות וההפקדות
6 שייכות לביטוח מנהלים. אני לא בקטע של סוכן. אני מעסיק" (עמ' 104 ש' 34 – 35
7 לפרוטוקול).

8
9 לא. אנחנו לא מקבלים את גרסתו זו של מר רם רוזנטל. אנו קובעים כי על הנתבעת 2,
10 כמעסיקה, היתה חובה לידע בכתב ובאופן ברור ומסודר את הנתבעת 3 על כוונתה לבטל
11 ההפקדות שכבר בוצעו בקרן הפנסיה ועל הפסקת ההפקדות מכאן ואילך ולהמתין
12 להוראותיה והכל בטרם ניתנה הוראת מר רוזנטל מיום 23.11.2014. ההוראה של מר רם
13 רוזנטל בדואר אלקטרוני ובתשובה לגבי' יעל רוזנטל, לא יכולה לבוא במקום הודעה
14 מסודרת לנתבעת 3 גם כי היא לא מפורטת ולא מנומקת, אין בה בקשה למתן הוראות
15 מהנתבעת 3 כיצד לפעול כדי לבצע את ביטול ההפקדות ומשיכת הכספים והעברתם
16 לפוליסה וגם כי במהותה היא הוראה לא חוקית.

17
18 לב. נסיף, כי גם אם יש ממש בגרסתו של מר רוזנטל, לפיה חלה חובה על מי מהנתבעות 3 ו-
19 4 להחתיים את התובעת על הסכמה לביטול הפקדות שבוצעו בקרן הפנסיה והעברתן
20 לפוליסה, אין בכך כדי לנקות את הנתבעת 2 מהתנהלותה שלא כדין ואין בה כדי לפטור
21 אותה מאחריות כלפי התובעת.

10.7 החוב לפוליסה בחודש יולי 2015:

22
23
24
25
26 א. חרף הוראות הנתבעת 2 ומר רם רוזנטל, המשיכה הנתבעת 2 להפקיד ההפרשות
27 הפנסיוניות של התובעת בקרן הפנסיה וזאת עד יום 15.6.2015 והנתבעת 3 קיבלה אותם
28 (ראו בדוח הפקדות של הנתבעת 3).

29
30 ב. ביום 1.7.2015 כתבה גבי' יעל רוזנטל הודעה בדואר אלקטרוני למר רם רוזנטל במילים
31 אלה: "חני ביקשה שנבדוק מה פשר החוב הגדול שיש לה במנורה, ע"פ המערכת
32 תשלום אחרון היה ב-10/2014" ומר רוזנטל הורה לה לבדוק מול הנתבעת 4 (נספח ט'
33 לתצהיר התובעת). דהיינו, ממועד הוראתו של מר רם רוזנטל מיום 23.11.2014 וחרף
34 הוראתו, המשיכה הנתבעת 2 להפקיד את ההפרשות הפנסיוניות של התובעת בקרן
35 הפנסיה וזאת עד ליום 15.6.2015 וכך יוצא שעד סוף חודש יוני תחילת חודש יולי 2015
36 לא הופקדו כספים בפוליסה. כ-10 חודשים.
37

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

ג. כמו בחודש נובמבר 2014, שאז קיבלה התובעת מכתב על פיגור בהפקדות בפוליסה מהנתבעת 4, גם בחודש יולי 2015 – פנתה התובעת לגבי יעל רוזנטל והניעה אותה לברר למה נוצר חוב בפוליסה ולטפל בסילוקו.

ד. בהתאם להוראת מר רם רוזנטל, פנתה גבי יעל רוזנטל בהודעה בדואר אלקטרוני לרכות גביה בנתבעת 4, גבי אניה פודז'גון, ובה בקשה לבדוק ההפקדות וזו השיבה לה כבר למחרת, ביום 2.7.2015 כך: **"כספים מועברים בקובץ. האם בקובץ מצויין מס' פוליסה? לחנה קיימים שתי פוליסות: פו' פנסיה ומנהלים. האם כל כספים צריכים להיות בביטוח? בקובץ הבא תרשמו בבקשה מס' פוליסה של מנהלים או לבצע חלוקה במידע אם כספים מיעדים גם לביטוח ופנסיה"**. בהודעה מאוחרת יותר באותו היום, הודיעה גבי פודז'גון לגבי יעל רוזנטל כי קרן הפנסיה מצויה בסטטוס 30 והוסיפה: **"זה ביטול פנסיה – זה אומר שכל טיפול עבר למבטחים כביכול זה מבוטל אצלנו שאנחנו לא יכול לגעת יותר בפוליסה. אבל פוליסה חייה. ועוד הוסיפה: "אנו לא נוגעים בקובץ שסוכן מעביר. כנראה בקובץ ציינתם אפיק פנסיה וכל הכספים עברו לפנסיה. מאד חשוב להקפיד לרשום מס' פוליסות או לאן מיועד הכסף פנסיה או ביטוח"**. לאחר מכן, בשעה 12.32 של אותו היום הודיעה לגבי יעל רוזנטל כך: **מעודכן כספים הועברו לביטוח ואי אחרי עיבוד. בדוח הבא תצייני מס' פוליסות לאנשים שיש להם ביטוח במנורה"** (ראו תכתובת נספח ט' לתצהיר התובעת. כל טעויות הכתיב הן במקור. א.ה).

ה. מתכתובת זו עולה שנכון לחודש יולי 2015 קרן הפנסיה היתה כבר בסטטוס 30. קרי: מבוטלת והטיפול בה עבר לנתבעת 3. הנתבעת 4 כבר לא יכולה היתה לגעת בה. חרף זאת עדכנה רכזת הגביה של הנתבעת 4 את גבי יעל רוזנטל כי הכספים שהופקדו בקרן ב-10 חודשים האחרונים הועברו לפוליסה.

ו. מתכתובת זו עולה כי גם לאחר הוראתו של מר רוזנטל מחודש נובמבר 2014, הופקדו הפרשות הנתבעת 2 לקרן הפנסיה במקום לפוליסה וכי הסיבה לכך נעוצה בדרך בה נוסחה הוראתה של הנתבעת 2. קרי, הנתבעת 2 ניסחה הוראתה להפקיד הפרשות לקרן הפנסיה ולא לפוליסה. רכזת הגביה של הנתבעת 4, גבי אניה פודז'גון, חזרה 3 פעמים בתכתובת שלה עם גבי יעל רוזנטל על בקשתה כי הנתבעת 2 תציין מספר פוליסה בהוראה שלה להפקיד הכספים. כמו ביחס להוראות הנתבעת 2 עד חודש נובמבר 2014, גם ביחס להוראותיה עד חודש יולי 2015 - הנתבעת 2 לא הגישה הוראותיה אלה ולא הראתה כי לא נפלה בהן טעות. התובעת לא ביקשה ממנה לגלות הוראותיה אלה. מכאן ניתן להסיק כי הסיבה לטעות שנטענה על ידי מר רם רוזנטל נעוצה בעצם בנוסח הוראותיה של הנתבעת 2 לנתבעת 4.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

ז. מתכתובת זו עולה כי בתחילת חודש יולי 2015 הנתבעת 2 עדין נתנה הוראה לנתבעת 4, בכובעה כמנתבת הפקדת הפרשות, לבטל הפקדות שבוצעו בקרן הפנסיה ולהעבירן לפוליסה.

ח. משקבענו כי הוראתה של הנתבעת 2 ובכלל זה של מנהלה של מר רוזנטל מיום 23.11.2014, להעביר הפקדות שבוצעו בקרן הפנסיה לפוליסה – לא חוקית ולכן בטלה, בטלה גם הוראתה לנתבעת 4 להעביר הפקדות שבוצעו בקרן הפנסיה מחודש נובמבר 2014 ועד יום 15.6.2015.

ט. משכך, גם ביום 15.6.2015 היתה התובעת עמיתה פעילה בקרן הפנסיה.

י. נוסף כי בפועל הפרשות פנסיוניות של התובעת הופקדו בקרן הפנסיה עד 15.6.2015 וכי הנתבעת 3 קיבלה כספים אלה והחזיקה בהם במועד גילוי מחלתה של התובעת בחודש מרץ 2015. לכן גם מסיבה זו וגם מקביעתנו כי הוראת הנתבעת 2 להעברת כספים אלו לפוליסה היא VOID – התובעת היתה עמיתה פעילה במועד גילוי מחלתה. ראו בענין זה עדותו של מר פליישמן המאשרת כי התובעת היתה עמיתה פעילה בשנת 2015 (עמי 111 ש' 33 – 34 לפרוטוקול).

יא. משקבענו כאמור ומשמועד גילוי המחלה של התובעת, שהוא מועד האירוע המזכה, הוא בחודש מרץ 2015, יחולו על הצדדים הוראות תקנון קרן הפנסיה שהיה בתוקף באותה עת. קרי: הוראות תקנון חודש פברואר 2015 ובכללן סעיף 19 לו. נבהיר כי התגמולים שהופקדו בקרן הפנסיה עד חודש דצמבר (עבור נובמבר) 2012 עודם צבורים לטובת התובעת ולכן היא עדין נחשבת עמיתה בקרן הפנסיה. חידוש פעילותה בקרן הפנסיה, ככל שנדרש, יעשה על פי הוראות תקנון זה.

יב. נבהיר כי משקבענו כי הוראתו של מר רוזנטל מיום 23.11.2014, שמכוחה כל ההפקדות בקרן הפנסיה מחודש ינואר 2013 ואילך הועברו לפוליסה – VOID, תישא הנתבעת 2 בהשבת כל כספי התגמולים (עובד ומעסיק) והפיצויים שנמשכו מקרן הפנסיה מחודש ינואר 2013 ועד יום 15.6.2015.

יג. מדוח הפקדות בקרן הפנסיה (נספח 1 לתצהיר מר פליישמן) עולה כי הופרשו תגמולים ופיצויים כדלקמן:

בחודש ינואר עד דצמבר 2013 – 8,625 ₪.

בחודש ינואר עד דצמבר 2014 – 14,087.50 ₪.

בחודש ינואר עד יוני 2014 – 12,075 ₪.

סה"כ תגמולים ופיצויים: 34,787.50 ₪.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

יד. עוד נבהיר כי משבוצעה הוראתו של מר רוזנטל מיום 23.11.2014 שימשו התגמולים והפיצויים, שהופקדו בקרן הפנסיה מחודש ינואר 2013 ואילך והועברו לפוליסה, כפיצויי פיטורים. משכך לא היה על הנתבעת 2 לשלם לתובעת סכום נוסף בגין פיצויי פיטורים בעת סיום העסקת התובעת (ראו טופס 161, נספח ה' לתצהיר מר רוזנטל), כך שגם מהטעם הזה יש לחייב הנתבעת 2 בהשבת התגמולים והפיצויים החסרים.

טו. בהתייחס לטענת הנתבעת 2 בפרק ב' לסיכומיה - חיוב הנתבעת 2 בהשבת כספי התגמולים והפיצויים כאמור לא נתבע על ידי התובעת אך הוא נובע מקביעתנו כי הוראת הנתבעת 2 ובכלל זה הוראת מנהלה, מר רוזנטל, מיום 23.11.2014 הן VOID ומאפשרת השבת המצב לקדמותו, לרבות החזרת התובעת לסטטוס של **עמיתה פעילה** בקרן הפנסיה.

טז. מאידך, משקבענו כאמור, אין מקום לסעד של פיצוי מלא בגין אובדן כושר עבודה (ס' 37 לכתב התביעה). נבהיר זאת בהמשך.

יז. להשלמת הדברים נציין כי מיום 14.7.2015 ועד חודש יוני 2016, הופקדו הפרשות פנסיוניות של התובעת לפוליסה בלבד (דפים 12 – 14 לדו"ח הפקדות של הנתבעת 4).

10.8 עוגמת נפש:

א. התובעת תבעה פיצוי בגין עוגמת נפש אשר נגרמה לה בגין התנהלות הנתבעות (ס' 39 לכתב התביעה). בשלב זה נתייחס לסעד זה כלפי הנתבעת 2. נוכח התנהלותה שלא כדין של הנתבעת 2 יש מקום לזכות את התובעת בפיצוי זה.

ב. במועד סיום יחסי העבודה, משכה התובעת את כל הפיצויים שנצברו בפוליסה וכן את הפיצויים שנצברו בקרן הפנסיה עד סוף שנת 2012 (ראו טופס 161, נספח ה' לתצהיר מר רוזנטל).

ב. מעיון בדוחות ההפקדות לקרן הפנסיה ולפוליסה עולה כי עד למועד פיטורי התובעת מעבודתה אצל הנתבעת 2 נצברו בפוליסה פיצויים בסכום נומינלי של ₪ 110,264.64 ובקרן הפנסיה בסכום נומינלי של ₪ 7,455.50. סך הכל: ₪ 117,720.14.

ג. בהתאם לחישוב שערכנו, התובעת היתה זכאית במועד פיטוריה לפיצויי פיטורים בסכום ₪ 79,683.75 על פי חישוב כדלקמן:

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

שכרה הממוצע בשנת 2016 לפי טופס 106 (נספח ב' לתצהיר מר רם רוזנטל): 63,747 ₪
לחלק ל-6 חודשים: 10,624.50 ₪ כפול תקופת העבודה מיום 30.12.2008 ועד 14.7.2016
סך הכל 7.5 שנים.

ד. בנסיבות אלה, משחייבנו הנתבעת 2 להשיב כספי התגמולים והפיצויים לקרן הפנסיה
כמפורט לעיל ונוכח העובדה כי התובעת קיבלה פיצויי פיטורים בסכום העולה על זכאותה
על פי דין, ונבהיר כי פיצויי הפיטורים שמשכה התובעת כוללים גם רכיב תגמולים
ש"הפך" לפיצויים עם העברה שלא כדין לפוליסה – תישא הנתבעת 2 בפיצוי מופחת בגין
עוגמת נפש בסכום של 10,000 ₪.

10.9 סיכום ביניים:

א. חרף טענת הנתבעת 2 כי הפוליסה נרכשה לתובעת במקום קרן הפנסיה, היא לא
הראתה כי התובעת ויתרה על זכויותיה בקרן הפנסיה.

ב. בפועל, לאחר רכישת הפוליסה בחודש דצמבר 2010, המשיכה הנתבעת 2 להפקיד
בקרן הפנסיה הפרשות פנסיוניות באופן רצוף עד חודש דצמבר 2012. בשנת 2013,
לאחר שתי הפסקות של הפקדות בקרן הפנסיה, השלימה הנתבעת 2 ההפקדות
החסרות בקרן הפנסיה והמשיכה להפקיד בה עד לחודש נובמבר 2014 וגם לאחר מכן
עד לחודש יולי 2015. כל ההפקדות שבוצעו בקרן הפנסיה מחודש ינואר 2013 ועד
חודש יולי 2015 היו של כל ההפרשות הפנסיוניות להן היתה התובעת זכאית. בשנים
אלה, הנתבעת 2 לא פיצלה את ההפרשות הפנסיוניות בין קרן הפנסיה לבין הפוליסה
כפי שנהגה לעשות עד חודש דצמבר 2012. הנתבעת 2 לא הסבירה מדוע.

ב. עקב הפקדת מלוא ההפרשות הפנסיוניות בקרן הפנסיה כאמור, נוצר חוב בפוליסה,
עליו ידעה התובעת.

ג. ביום 23.11.2014 נתן מר רם רוזנטל הוראה להעביר כל ההפרשות הפנסיוניות אשר
הופקדו בקרן הפנסיה מחודש ינואר 2013 ואילך לפוליסה, לצורך סילוק החוב.
הוראה זו ניתנה מבלי לידע את התובעת, מבלי להסביר לה את משמעותה
והשלכותיה ומבלי לקבל הסכמתה לה. הוראה זו ניתנה מבלי לידע את הנתבעת 3
ומבלי להמתין להוראותיה לענין ביצוע ההוראה. הוראה זו לא חוקית ולא ניתנה
כדין. חרף זאת הוראתו זו בוצעה.

ד. חרף הוראה זו של מר רוזנטל, הנתבעת 2 המשיכה להפקיד מלוא ההפרשות
הפנסיוניות של התובעת לקרן הפנסיה גם לאחר חודש נובמבר 2014 ועד חודש יולי
2015.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

- ה. בחודש יולי 2015 ובידיעת התובעת אודות החוב שנוצר, סולק החוב בפוליסה בדרך של ביטול ההפקדות שבוצעו בקרן הפנסיה מחודש נובמבר 2014 ועד ליום 15.6.2015 והעברתן לפוליסה.
- ו. בנסיבות אלה, מצאנו כי הנתבעת 2 פעלה באופן לא חוקי כאשר נמנעה מלקבל הסכמת התובעת לביטול ההפקדות שבוצעו בקרן הפנסיה והעברתן לפוליסה, גם אם הן הועברו לצורך סילוק חוב בפוליסה, שלתובעת היה עניין בסילוקו.
- ז. כמו כן מצאנו כי הנתבעת 2 פעלה באופן לא חוקי בעצם הוראתה לבטל ההפקדות שבוצעו בקרן הפנסיה והעברתן לפוליסה, בידיעה כי הוראה זו לא חוקית וסותרת את הוראות חוק קופות הגמל ובכלל זה, מבלי שקיבלה לצורך זה הסכמת התובעת, מבלי להחתים אותה על הסכמה בכתב, מבלי שפנתה הנתבעת 2 בעצמה, באופן מסודר וברור לנתבעת 3 ומבלי שקיימה התנאים האמורים בסעיף 23(ב) לחוק קופות הגמל.
- ח. בנסיבות אלה קבענו כי הוראת הנתבעת 2 בכלל זה הוראתו של מר רם רוזנטל מיום 23.11.2014, ככל שעניין ביטול הפקדות שבוצעו בקרן הפנסיה מחודש ינואר 2013 ועד חודש יולי 2015 ומשיכתן לצורך הפקדה בפוליסה – בטלות (VOID).
- ט. התנהלותה זו של הנתבעת 2, גם אם היתה למטרת סילוק חוב בפוליסה שהתובעת בעצמה ידעה עליו ורצתה בסילוקו, אינה כדין.

11. מערכת היחסים החוזית בין התובעת לנתבעת 3:

- א. הנתבעת 3 התריעה בפני התובעת כאשר הופסקו הפקדות בקרן הפנסיה בשנת 2013 (נספחים 3א ו-3ב לתצהיר מר פליישמן). התובעת העידה כי הניחה אותם על שולחנו של מר רם רוזנטל לא לפני שהצהירה כי אין להם כל משמעות בעיניה (ס' 23 לתצהירה). מר רוזנטל הצהיר כי לאחר שהתובעת קיבלה מכתבים אלו מהנתבעת 3 היא כלל לא פנתה אליו, לא הציגה מכתבים אלו בפניו ומעולם לא ראה אותם עד להגשת התביעה נשוא תיק זה (ס' 35 לתצהירו). בחקירתו בפנינו העיד מר רוזנטל כי לא קיבל מכתבים אלו והסביר שהסיבה לכך היא שהנתבעת 2 מעולם לא עבדה מול קרן הפנסיה, דהיינו, מול הנתבעת 3 (עמ' 95 ש' 30 – 35 לפרוטוקול) ועוד הוסיף "כמעסיק לא זכור לי שקיבלתי את זה. אם הייתי מקבל כזה מכתב מן הסתם הייתי מתעלם ממנו כי יש לה ביטוח מנהלים ואין צורך לבצע הפרשות לקרן הפנסיה. אין כפל הפרשות" (עמ' 96 ש' 1 – 2 לפרוטוקול).
- ב. חרף יחס זה של הנתבעת 2 והתובעת, השלימה הנתבעת 2 ההפקדות החסרות והמשיכה להפקיד הפרשות פנסיוניות של התובעת בקרן הפנסיה עד יום 15.6.2015 (ראו דוח הפקדות של הנתבעת 3, נספח 1 לתצהיר מר פליישמן).

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

ג. כתוצאה מביצוע ההפקדות לקרן הפנסיה כאמור לעיל – נוצר חוב בפוליסה. הנתבעת 3 טענה כי המעסיקה, הנתבעת 2, מסיבותיה שלה, ביטלה את כל ההפקדות שביצעה בקרן הפנסיה לאחר חודש דצמבר 2012 במטרה להעביר אותן לפוליסה בנתבעת 4 (ס' 10 לכתב ההגנה) ובתמיכה לכך צירפה את הוראתו של מר רם רוזנטל בדואר אלקטרוני מיום 23.11.2014 (נספח ב' לכתב ההגנה). עד הנתבעת 3, מר גיא פליישמן, הצהיר על כך בתצהירו (ס' 4 לתצהירו).

ד. הנתבעת 3 לא טענה ולא הראתה כי קודם לביצוע הוראתו של מר רוזנטל, היא ביקשה ממנו הסבר להוראתו. בחקירתו נשאל מר פליישמן על סמך מה החליטה הנתבעת 3 להעביר את הכספים שהופקדו בקרן הפנסיה לאחר חודש דצמבר 2012 לפוליסה והוא השיב כך: **"מה שאני יודע ועובדתית בוטלו הזכויות מ-12/12 וקדימה. זה נעשה על פי מה שהתבקשנו לעשות דרך המעסיקה ודרך הביטוח. אני מניח שכדי לסגור את החובות של העמיתה בפוליסת הביטוח" (עמ' 108 ש' 15 – 17 לפרוטוקול).** על כך חזר בעמ' 109 ש' 25 – 26 לפרוטוקול. דהיינו, הנתבעת 3 העבירה כספים על פי בקשת הנתבעת 2 כדי לסגור חוב בפוליסה אצל הנתבעת 4.

ה. התנהלותה זו של הנתבעת 3 תמוהה. ראשית, היא יודעת ולמצער מוחזקת כיודעת כי הוראתו של מר רוזנטל אינה חוקית ולא עומדת בתנאי חוק קופות הגמל. בנוסף, במועד מתן הוראה זו היה מדובר על ביטול של כ-23 הפקדות חודשיות בקרן הפנסיה והעברתן לפוליסה. האם לא היה בכך כדי להדליק נורה אדומה אצל הנתבעת 3 ולגרום לה לעצור את ביצוע ההוראה של מר רוזנטל? הנתבעת 3 לא טענה ולא הראתה כי קודם לביצוע הוראתו של מר רוזנטל, היא ידעה את התובעת על כך והתריעה בפניה על המשמעות של ביצוע הוראה זו. מה עוד שהיא ידעה כי ביצוע הוראתו של מר רוזנטל משמעה הכנסת התובעת לסטטוס של **עמיתה לא פעילה**. זאת לאחר שכבר בשנת 2013 הפכה לעמיתה לא פעילה וחזרה לסטטוס של עמיתה פעילה בשנת 2014.

11.1 חוזר פנסיה 2003/4 מיום 12.2.2003:

א. התובעת טענה כי התנהלות הנתבעת 3 כאמור מנוגדת להנחיות המפקח על הביטוח כפי שנקבע בחוזר מיום 12.2.2003 (ס' 22 לכתב התביעה).

ב. בחוזר פנסיה 2003/4 מיום 12.2.2003 אשר צורף לכתב התביעה (נספח ד') ואשר כותרתו: **"הודעה לעמית בקרן פנסיה על שינוי הכיסוי הביטוחי"**, הודע למנהלי קרנות פנסיה חדשות (ולכן גם לנתבעת 3. ראו ס' 6 לכתב הגנתה) כך:

"בתקנוני קרן הפנסיה החדשות נקבע כי הפסקת תשלום דמי גמולים לקרן בגין עמית תגרור, בין היתר, במועד שנקבע בתקנון, שינוי בכיסוי הביטוחי במקרה פטירה או אובדן כושר עבודה של העמית. לנוכח המשמעות כבדות המשקל

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

שיש לשינוי הצפוי עולה הצורך להביא לידיעת העמית, בדיווח נפרד ומפורט, הכולל, בין היתר, הסבר בדבר ההשלכות הביטוחיות של השינוי והאפשרויות העומדות בפני העמית לנוכח השינוי הצפוי. אשר על כן, הריני מורה לחברה מנהלת של קרן פנסיה להודיע לעמית כאמור על השינוי הצפוי בכיסוי הביטוחי למקרה פטירה או אובדן כושר עבודה, לפחות 21 ימים בטרם יתבצע... מובהר בזאת, כי אין בהודעה כאמור בכדי לשנות ההסדר הקיים בכל הנוגע לשינוי הכיסוי הביטוחי של העמית במועד שנקבע בתקנון קרן הפנסיה (הדגשה לא במקור – א.ה.).

ג. הנתבעת 3 טענה כי חוזר פנסיה זה מיועד לסיטואציה שבה הופסק תשלום דמי הגמולים לחשבון, העמית נמצא בינתיים בתקופת "ארכת ביטוח" שבה נשמרים הכיסויים ללא הפקדות, וקרן הפנסיה נדרשת להתריע בפני העמית לקראת תום תקופת ארכת הביטוח. עוד טענה הנתבעת 3 כי בענין התובעת אין מדובר בהפסקה, כפי שדורש החוזר אלא **בביטול** הדיווחים על ידי המעסיקה שכן המעסיקה טענה שהדיווחים דווחו לנתבעת 3 בטעות (ס' 25 לכתב ההגנה. הדגשה במקור. א.ה.).

ד. אנו סבורים כי חובת הדיווח של הנתבעת 3 לתובעת במקרה של **ביטול** ההפקדות לקרן הפנסיה היא מקל וחומר. בנוסף, בהוראתו של מר רם רוזנטל לא צוינה הסיבה לביטול ההפקדות והעברתן לפוליסה ועל כן לא ברור מה מקור טענתה של הנתבעת 3 כי מדובר בהפקדות שבוצעו בקרן הפנסיה **בטעות**. הנתבעת 3 לא הראתה מקור כזה.

ה. בכתב הגנתה הדגישה הנתבעת 3 את הקטע אשר הודגש לעיל בחוזר הפנסיה. הנתבעת 3 לא הציגה את ההסדר הקיים בתקנון שלה. עיון בתקנון הנתבעת 3, מהדורת יולי 2013, אשר היה בתוקף במועד ביטול ההפקדות בקרן הפנסיה (בחודש נובמבר 2014), מעלה כי בפרק יב' לתקנון מוסדר נושא החזרת כספים שנצברו לזכותו של עמית ונקבע כי לצורך החזרת כספים כאמור נדרש להגיש בקשה ולעמוד בתנאים המפורטים בסעיף 82 לתקנון. אחד מתנאים אלה הוא ניתוק יחסי עובד מעסיק. החזר כספים למעסיק הוסדר בסעיף 84 לתקנון, אשר קובע כך:

"נקבעה בהסכם הוראה בדבר החזר חלק מן הסכום הצבור למעסיקו של העמית, ואותה הוראה נקבעה בהתאם להוראות ההסדר התחיקתי והובאה לידיעת הקרן בטרם שולמו כספים לפי הוראות פרק זה מתוך אותו סכום צבור, יוחזרו הכספים בערך פדיון, לפי הוראות פרק זה, בהתאם לקבוע באותו הסכם ובכפוף להוראות ההסדר התחיקתי".

ו. סעיף 89 לתקנון זה של הנתבעת 3 קובע חובת ניכוי מס.

ז. סעיף 103 לתקנון זה של הנתבעת 3 קובע כי:

"קבלת כספים בקרן מקופת גמל אחרת והעברת כספים מן הקרן לקופת גמל אחרת ייעשו בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008, או בהתאם להוראות ההסדר התחיקתי שיבואו במקומן, ובהתאם ליתר הוראות ההסדר התחיקתי."

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

ח. התובעת טענה בסיכומיה כי בהתאם לסעיף 3 לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008 (להלן – **תקנות העברת כספים**) לא ניתן להעביר כספים מקופת גמל לקופת גמל שאינה לקצבה אלא במקרים המפורטים בסעיף וכי העברת הכספים מקרן הפנסיה לפוליסה בענייננו, לא נופלת ברשימת מקרים אלה (ס' 60 לסיכומיה). הנתבעת 3 לא הגיבה לטענה זו בסיכומיה.

ט. הנה כי כן, יש הסדר בתקנון הנתבעת 3 להחזרת כספים לעמית, למעסיק ואף הסדר להעברת כספים מקרן הפנסיה לפוליסה. הנתבעת 3 לא פעלה על פי אף אחד מהסדרים אלה. זאת חרף טענתה בס' 68 לסיכומיה כי הוראות תקנונה קשיחות והיא לא רשאית לסטות מהן.

11.2 טענת נתבעת 3 בדבר טעות המעסיקה:

- א. הנתבעת 3 טענה כי הנתבעת 2 ביקשה לבטל את ההפקדות שביצעה בקרן הפנסיה כי לטענת האחרונה הן בוצעו **בטעות** (ס' 25 לכתב ההגנה).
- ב. הנתבעת 3 לא פירטה מה מקור ידיעתה אודות טעות המעסיקה. אין חולק כי בהוראתו של מר רם רוזנטל מיום 23.11.2014 אין כל הסבר להוראתו ובוודאי שאין זכר למילה **טעות**.
- ג. מר פליישמן לא אזכר את המילה **טעות** בתצהירו אלא שמר על ריחוק מסיבת ביטול ההפקדות לקרן הפנסיה והצהיר כי המעסיקה ביטלה את ההפקדות **מסיבותיה שלה** (ס' 4 ו-7 לתצהירו).
- ד. בחקירתו בפנינו אישר מר פליישמן כי הנתבעת 3 העבירה את כספי ההפקדות שבוצעו בקרן הפנסיה מחודש ינואר 2013 ועד חודש נובמבר 2014 על סמך הוראתו של מר רוזנטל. כמו כן אישר שהוראת מר רוזנטל לא נשלחה אל הנתבעת 3 ישירות אלא אל הנתבעת 4 וכל התכתובת בענין החוב בפוליסה שביחס אליו ניתנה הוראה זו של המעסיקה, קוימה בין המעסיקה לבין הנתבעת 4 (עמ' 111 ש' 35 – 36 ועמ' 112 ש' 1 – 5 לפרוטוקול).
- ה. עוד אישר מר פליישמן בעדותו כי הוא לא מכיר פניה והוראה ישירה של המעסיקה אל הנתבעת 3 בענין העברת הכספים כאמור (עמ' 112 ש' 6 – 7 לפרוטוקול).
- ו. כאשר נשאל מר פליישמן אם לצורך נידוד כספים מקרן הפנסיה לא נדרש להחתים את העמית על טופס כלשהו, הוא השיב: "**לא. זה לא נידוד. זה כספים שבמקום להעביר למעסיק יכולנו להעביר את הכספים בלבד לנתבעת 4 בגלל ממשקי עבודה**" אך כאשר

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

נשאל איזה ממשק עבודה היה בין הנתבעת 3 לבין המעסיקה, השיב: "לא יודע להגיד" (עמ' 112 ש' 8 – 12 לפרוטוקול).

ז. מר פליישמן העיד כי קרן פנסיה יכולה להעביר כספים שהופקדו בה לידי המעסיק, אם הוא מבקש (עמ' 112 ש' 13 – 14 לפרוטוקול) אלא שהוא לא הוסיף וציין כי לצורך כך יש לעמוד בתנאי התקנון כפי שהובאו לעיל.

ח. בחקירתו הוצג למר פליישמן טופס נידוד כספים (נספח י' לתצהיר מר רוזנטל) והוא נשאל אם לצורך נידוד כספים נדרשת הסכמת העמית. מר פליישמן אישר כי הטופס הוא של הנתבעת 3 והוסיף כי לא רק הסכמת העמית נדרשת אלא גם בקשה של העמית (עמ' 112 ש' 17 – 22 לפרוטוקול). לאחר מכן, משנשאל כיצד הנתבעת 3 מעבירה כספים בלי לקבל הוראה מפורשת מהעמיתה ומהמעסיק ומסתפקת בהוראה שהתקבלה בדואר אלקטרוני אצל הנתבעת 4, השיב: "לא נדרשת הסכמה של העמית לתיקון טעות זכויות שנעשו ע"י המעסיק. לא מדובר על נידוד מקרן א' לקרן ב'. פה מדובר על תיקון טעות. הטופס לא רלוונטי. הבקשה הועברה אלינו לתקן את הטעות, לבטל את הזכויות אצלנו ולהעביר את הכסף למנורה ביטוח" (עמ' 112 ש' 26 – 28 לפרוטוקול).

ט. להשלמת התמונה נוסף כי מר פליישמן העיד כי הוא לא יודע איך הגיע הדואר האלקטרוני עם ההוראה של מר רוזנטל לידי הנתבעת 3 ואישר כי משמעות הוראה זו היא משיכה של כספים בדיעבד (עמ' 112 ש' 34 – 36 ועמ' 113 ש' 1 לפרוטוקול).

י. בסיכומיה טענה הנתבעת 3 כי המעסיקה ביטלה את כל ההפקדות שביצעה לאחר חודש דצמבר 2012 בקרן הפנסיה מסיבותיה שלה (ס' 9 לסיכומים). אך משעדות מר רוזנטל, לפיה ההפקדות שבוצעו בקרן הפנסיה בוצעו בטעות והיו צריכות להיות מופקדות בפוליסה (ס' 33 לסיכומים) – הרי "בהתאם לזאת, כאשר התקבלה הודעה מטעם המעסיקה בהתאם להוראות סעיף 1(ב) לתקנות הגנת השכר כי ההפקדות בוצעו בטעות לקרן הפנסיה, ההודעה התקבלה במנורה מבטחים ביטוח והועברה למבטחים שביצעה אותה והעבירה את הכספים למנורה מבטחים ביטוח בהתאם לבקשת המעסיקה. מבטחים תטען כי אילו היה מדובר בטעות של המעסיקה וההעברה הייתה למבטחים במקום לקופת גמל המנוהלת במגדל לדוגמה, הרי שמבטחים הייתה משיבה את הכספים למעסיקה והיא הייתה צריכה להפריש אותם לגורם הנכון. יחד עם זאת, הואיל ובשנים הרלוונטיות לתובענה, היה שיתוף פעולה תפעולי בין מבטחים למנורה מבטחים ביטוח, הרי שההעברה בוצעה בין החברות על מנת להקל על המעסיקה, זאת ותו לא" (ס' 34 לסיכומים).

יא. אנו לא מקבלים טענותיה אלה של הנתבעת 3. ראשית, טענת הנתבעת 3 באשר לטעות המעסיקה נשענת על עדויות של עדי הנתבעת 2 ולא היתה בידיעתה קודם לשמיעתן ובכלל

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

זה במועד בו נדרשה על ידי הנתבעת 2 לבטל את ההפקדות בקרן הפנסיה. הנתבעת 3 לא הראתה אחרת. שנית, טענת הנתבעת 3 באשר לטעות המעסיקה נשענת דווקא על גרסת המעסיקה. הנתבעת 3 לא הסבירה מדוע היא מעדיפה גרסה זו על פני גרסת התובעת הגם שההסבר לכך עשוי להיות מובן. שלישית, סעיף 1(ב) **לתקנות הגנת השכר (פרטים ומסירת הודעות)**, **התשל"ו-1976** (להלן – **תקנות הגנת השכר**) אינו רלוונטי לענייננו כלל. בהתאם לסעיף 1(ב) לתקנות אלה על המעסיק להודיע על כל שינוי שחל בפרטים הבאים: מען המעסיק; שם פרטי ושם משפחה של העובד; מען העובד; שכר העבודה ששולם בתקופת העבודה והאם העובד מבוטח גם בקופת גמל אחרת. רביעית, הנתבעת 3 לא הראתה כל פניה ישירה אליה מצד המעסיקה והעד מטעמה, מר פליישמן, אישר שהוא לא מכיר פניה כזו (עמ' 112 ש' 7 לפרוטוקול). חמישית, הנתבעת 3 לא הראתה כי היא רשאית סתם כך להשיב כספים למעסיק מקום בו הוא טוען לטעות, בניגוד להסדר הקבוע בתקנונה ולבסוף, הנתבעת 3 לא פירטה ולא הראתה מהו אותו שיתוף פעולה תפעולי בינה לבין הנתבעת 4, מה מהותו והאם במסגרתו היא רשאית לפעול בניגוד להוראות התקנון שלה.

יב. זאת ועוד במועד בו ניתנה ההוראה של מר רוזנטל, בוצעו כבר בקרן הפנסיה כ-23 הפקדות. גם לו עלה בידי הנתבעת 2 להוכיח כי הפקדות אלו בוצעו על ידה בטעות, ולא עלה בידה להוכיח זאת, עדין בזמן אמת, קרי: במועד בו ניתנה ההוראה של מר רוזנטל, הנתבעת 2 לא טענה שההפקדות בוצעו בטעות וגם לא הוכיחה טעות זו. מהתכתובת בין המעסיקה לבין הנתבעת 4 (נספח ט' לתצהיר מר רוזנטל) עולה כי לא נדרש מהמעסיקה דבר, לא נדרש ממנה להסביר דבר, לא נדרש ממנה להמציא מסמכים כלשהם, הסכם, אישור התובעת כי מדובר בטעות והסכמה שלה לתיקון הטעות בדרך המבוקשת על ידי הנתבעת 2, מלבד 8 מילים של מר רוזנטל: **"לחני יש פוליסת מנהלים והכל צריך להפקיד במנהלים"**.

יג. בנוסף, טענת הנתבעת 3 כאילו מדובר בהפקדות שנעשו בטעות על ידי המעסיקה לא מתיישבת עם מכתבי ההתראה שהוציאה לתובעת בשנת 2013 (נספחים א3 ו-ב3 לתצהיר מר פליישמן). מכתבים אלה הוצאו על ידי הנתבעת 3 על רקע הפסקה בביצוע הפקדות בקרן הפנסיה ובעקבותיהם השלימה הנתבעת 2 את ההפקדות החסרות והמשיכה להפקיד בקרן הפנסיה. אילו אכן היה מדובר בטעות, חזקה על הנתבעת 2 שהיתה מגלה אותה כבר אז. בנסיבות אלה הטענת בדבר הסתמכות על טעות של הנתבעת 2 היא טענה לא סבירה.

יד. ולבסוף, הנתבעת 3 לא טענה ולא הראתה כי ביקשה לראות מהו סכום החוב בפוליסה והאם הוא מצדיק ביטול כ-23 הפקדות חודשיות של הפרשות פנסיוניות בקרן הפנסיה.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

11.3 חוק קופות הגמל:

א. הנתבעת 3 טענה בסיכומיה כי התובעת צורפה לקרן הפנסיה במישרין על ידי המעסיקה מכח סעיף 20(ב) לחוק קופות הגמל הקובע כי: "נקבעה בדין או בהסכם, או מכוחם, קופת גמל לצורך הפקדת תשלומים כאמור בסעיף קטן (א), והעובד לא בחר קופת גמל אחרת לפי הוראות סעיף זה, על אף שניתנה לו הזדמנות לעשות כן, רשאי המעביד להפקיד את התשלומים האמורים באותה קופה, בהתאם להוראות הדין או ההסכם, או מכוחם, ולפי המטרות הקבועות בדין או בהסכם, כל עוד לא בחר העובד בקופה אחרת לפי הוראות סעיף זה; אין באמור בסעיף קטן זה כדי לפטור את המעביד מחובותיו לפי הדין או ההסכם" (ס' 16 לסיכומים).

ב. עוד טענה הנתבעת 3 בסיכומיה כי התובעת צורפה לקרן הפנסיה על ידי המעסיקה מכוח ברירת מחדל והיא בוטחה במסלול הביטוח הכללי בקרן הפנסיה הכולל ביטוח לנכות ולשאיירים (ס' 23 לסיכומיה).

ג. בהמשך לטענותיה אלה טענה הנתבעת 3 כי התובעת הצטרפה לקרן הפנסיה בתחילת עבודתה אצל הנתבעת 2 כברירת מחדל ואחר כך שינתה את התכנית הפנסיונית שלה לפוליסה ללא כיסוי ביטוחי. עקב טעות של המעסיקה השינוי בוצע לבסוף בחודש יולי 2015 וזאת לבקשת המעסיקה (ס' 35 לסיכומים).

ד. גם לו הוכיחה הנתבעת 3 טענתה זו, והיא לא הוכיחה אותה, לא היה בכך כדי לפטור אותה מחובתה לפעול בהתאם להוראות התקנון ובהתאם לדין.

ה. הנתבעת 3 לא יכולה לשים עצמה גורם מכריע בין התובעת לבין הנתבעת 2 וגם אין לה הסמכות לכך. בוודאי שלא שעה שידועה לה אך ורק הוראתה של המעסיקה ואין בידיה כל מידע באשר לעמדת העובדת ביחס להוראה זו. הנתבעת 3 לא ידעה מהי עמדת התובעת וכלל לא טרחה לקבל את עמדתה. הנתבעת 3 בעצמה טענה כי היא מנהלת קרן פנסיה חדשה מקיפה כמשמעותה בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964, שאושרה כקופת גמל משלמת קצבה ולכן חוק קופות הגמל חל עליה (ס' 6 - 8 לכתב ההגנה).

ו. סעיף 3 לחוק קופות הגמל קובע כי חברה מנהלת "תשמש נאמן על נכסי קופות הגמל שבניהולה, לטובת העמיתים". בסעיף 1 לחוק זה הוגדרו המילים נכסי קופות הגמל כ"סך כל הנכסים המנוהלים על ידי חברה מנהלת, בעבור עמיתי קופת גמל שבניהולה".

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

- ז. המונח **נכסי קופות הגמל** משתרע גם על כספים שאמורים להיות חלק ממצבת נכסי קופת הגמל אך אינם מצויים בה בשל התנהלות בלתי סבירה של קופת הגמל (ע"ע(ארצי) 1137/03 **יוליוס אדיב – החברה לפיתוח ולמלונאות בע"מ** (19.1.2003)).
- ח. הנה כי כן, הנתבעת 3 שימשה נאמן הן ביחס להפקדות שבוצעו עד חודש דצמבר 2012 והן ביחס להפקדות שבוצעו לאחר חודש זה ונמשכו והופקדו בפוליסה. הנתבעת 3 כשלה בתפקידה כנאמן.
- ט. כאמור, סימן ד' לחוק קופות הגמל מסדיר תשלומים לקופת גמל ומשיכת כספים ממנה. בעיון בחוק זה לא מצאנו רשות ו/או סמכות למעסיק למשוך כספים מקרן הפנסיה בטענה כי הופקדו בטעות ואפילו לא לצורך העברתם והפקדתם בפוליסה וכידוע, כאשר עסקינן בתאגיד אשר הוקם על פי דין, סמכותו נקבעת בדין וכל מה שלא הוסמך לעשות – אסור.
- י. משמע, במועד בו ניתנה הוראת מר רם רוזנטל להעביר כל ההפקדות מקרן הפנסיה לפוליסה, המעסיקה **לא היתה רשאית** למשוך את כספי התגמולים והפיצויים מקרן הפנסיה ובעשותה כן, פעלה בניגוד לחוק. הנתבעת 3 היתה אדישה לחוקיות הוראת המעסיקה, לא טרחה לברר אם היא רשאית לעשות כן, זאת בנוסף לכך שלא פעלה על פי הוראות תקנונה ולא עמדה על הגשת בקשה של התובעת.
- יא. אותה נתבעת 3, אשר חסה על כספי העמיתים של קרן הפנסיה ומזהירה כי חיובה בתשלום פיצוי בגין אובדן כושר עבודה לתובעת בשעה שההפרשות עבורה בוטלו, יפגע בזכויותיהם של שאר עמיתיה (ס' 7 לסיכומיה), מגלה קלות דעת וחוסר אכפתיות באשר לזכויות התובעת, בשעה שנענתה לבקשת המעסיקה וביטלה על פי הוראתה את כל ההפקדות שביצעה בקרן הפנסיה במשך כ-23 חודשים עבור התובעת וכל זאת בשעה שהתובעת **עמיתה פעילה** ובידיעה ברורה שעם ביצוע הוראת המעסיק התובעת תהפוך **לעמיתה לא פעילה**. זאת, מבלי לשמור על זכויותיה של התובעת ומבלי ליידע אותה בדבר בקשתה החריגה של המעסיקה. בכך פעלה הנתבעת 3 בניגוד לחובותיה כנאמן.

11.4 טענות הנתבעת 3:

- א. מכל המקובץ עולה כי הנתבעת 3 פעלה בחוסר סמכות ושלא כדין בשעה שביצעה את הוראתו של מר רם רוזנטל.
- ב. נוסף כי בסימן ו' לחוק קופות הגמל הוסדרה חובת הדיווח של מנהלת קופת גמל לעמיתה. סעיף 35 לחוק זה קובע חובת משלוח דוחות תקופתיים ודוחות נוספים לעמיתים.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

ג. הנתבעת 3 הציגה דו"ח שנתי של קרן הפנסיה לשנת 2015 (נספח ד' לכתב הגנתה) כתמיכה לטענתה כי בשנת 2015 היתה התובעת עמיתה לא פעילה. דו"ח זה נשלח לתובעת רק בחודש מרץ 2016 ואין הוא בא במקום פניה ברורה ומסודרת לתובעת כדי לקבל הסכמתה לביטול ההפקדות והעברתן לפוליסה. יודגש כי בהתאם לדו"ח לשנת 2014 היתה התובעת עמיתה פעילה.

ד. התובעת בסיכומיה טענה כי הנתבעות הפרו את הוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), תשס"ח-2008 (להלן – תקנות העברת כספים) (ס' 60 – 63 לסיכומים). אנו מקבלים טענתה זו ומוסיפים כי גם אילו העברת הכספים מקרן הפנסיה לפוליסה היתה בהתאם לסעיף 3 לתקנות אלה, עדין היה צורך בבקשת העברה מפורטת ומלאה, עם זכות ביטול הבקשה על ידי העמית והכל כפוף להוראות הממונה (ראו סעיף 5 לתקנות העברת כספים).

ה. הנתבעת 3 טענה בסיכומיה כי לא חלה עליה חובת ייעוץ לתובעת מקום בו המעסיקה בטחה אותה בקרן פנסיה כברירת מחדל, מכוח סעיף 20(ב) לחוק הפיקוח (ס' 18 לסיכומים). טענה זו, גם אם היא נכונה, אין היא רלוונטית לענייננו. במקרה דנן הנתבעת 3 לא נדרשה לייעץ לתובעת אלא נדרשה "להביא בפני העמית את עובדות היסוד המהותיות ליישום תכלית ההתקשרות הפנסיונית, ולכל הפחות להתריע בפניו על הצורך לבדוק את אותן עובדות כדי למנוע את "הנזק", למשל, אובדן כיסוי" (ראו ע"ע(ארצי) 17754-11-14 מוחמד ח'דר – מנורה מבטחים פנסיה בע"מ (26.4.2015)). הדגשה במקור. א.ה.).

ו. בע"ע(ארצי) 600026/97 מבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ – רק פיורסט (22.10.2003) ציין בית הדין הארצי כי על קופת תגמולים חלות חובות גילוי ותום לב מוגברות.

ז. חובה היה על הנתבעת 3 להביא לידיעת התובעת את הוראתו של מר רם רוזנטל מיום 23.11.2014, תוך הסבר מפורט באשר למשמעות של ביצוע הוראה זו באשר לזכויותיה של התובעת, ולקבל הסכמת התובעת לביצוע ההוראה והכל בטרם ביצעה הנתבעת 3 את הוראת מר רוזנטל.

ח. הנתבעת 3 ניסתה לתלות יתבה על מומחיותה וניסיונה של התובעת בתחום הביטוח ובכך לגלגל אל כתפיה של האחרונה את האחריות לנזק שנגרם לה (ס' 55 לסיכומים). אנו דוחים טענה זו. כמו בענין הנתבעת 2, גם כאן, ניסיונה ומומחיותה של התובעת בתחום הביטוח לא הוכחו ובכל מקרה, לא פוטרים את הנתבעת 3 לפעול על פי דין.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

ט. מכאן ברור כי מחדלה של הנתבעת 3 להביא לידיעת התובעת אודות הוראת מעסיקתה פגעה בזכותה של התובעת לסרב למשיכת הכספים מקרן הפנסיה ובכך להבטיח המשך זכויותיה בקרן הפנסיה לרבות זכותה לכיסוי ביטוחי בגין נכות.

י. בסיכומיה טענה הנתבעת 3 כי החל משנת 2016 הסדירה רשות שוק ההון את הנושא של הגשת בקשות של מעסיק (ס' 43 – 49 לסיכומים). מכל ההסדרים שהובאו על ידי הנתבעת 3 עולה כי אלה עניינם בקשות מעסיק להשבת **סכום שהופקד ביתר** ולא ביטול הפקדה. תמוה בעינינו שהנתבעת 3 לא ערה לאבחנה בין השבת סכום שהופקד ביתר ואשר אין בו כדי לפגוע בזכויות העמית לבין ביטול הפקדה, שיש בה גם יש בה כדי לפגוע בזכויות העמית. הטענה נדחית.

יא. הנתבעת 3 טענה בסיכומיה כי מעיון בטפסי 106 שהונפקו לתובעת עבור תקופת העסקתה עולה כי הגורם המבטח היא הנתבעת 4 ולא הנתבעת 3 (ס' 58 לסיכומים). הנתבעת 3 לא פירטה בסיכומיה מהי התוצאה של טענתה זו אך נראה כי היא סותרת את כל שאר טענותיה העובדתיות של הנתבעת 3 ובמיוחד את אלה באשר לצירוף התובעת לקרן הפנסיה כברירת מחדל במסלול שמעניק כיסוי ביטוחי לנכות ולשארים (ס' 16 ו-22 לסיכומים). לכן טענתה זו נדחית.

11.5 סיכום:

א. הנתבעת 3 פעלה שלא כדין משקיימה את הוראת מר רוזנטל מיום 23.11.2014, בידיעה כי הוראה זו לא חוקית, לא תואמת את הוראות חוק קופות הגמל ולא תואמת את הוראות תקנון קרן הפנסיה. כל זאת ללא בירור סיבת ההחלטה, ללא דרישה לקבל בקשה והסכמה מצד התובעת וללא דיווח כדין לתובעת אודות החלטה זו ומשמעותה קודם לביצועה. בנסיבות אלה גרמה הנתבעת 3 לכניסת התובעת לסטטוס של **עמיתה לא פעילה** ופגעה בזכויותיה לפנסיית נכות.

ג. משקבענו כי הוראות הנתבעת 2 ומר רוזנטל באשר לביטול הפקדות ההפרשות הפנסיוניות של התובעת בקרן הפנסיה מחודש ינואר 2013 ואילך והעברתן לפוליסה – בטלות. בהתאם לכך בטלות גם העברות של ההפרשות הפנסיוניות שבוצעו על ידי הנתבעת 3 מקרן הפנסיה לפוליסה. לכן עד ליום 15.6.2015 היתה התובעת **עמיתה פעילה** בקרן הפנסיה וגם במועד האירוע המזכה: גילוי מחלתה בחודש מרץ 2015. משכך, החלטת הנתבעת 3 הדוחה את בקשת התובעת לפנסיית נכות, במכתבה מיום 23.3.2017 (נספח ג' לכתב התביעה) – מבוטלת. הנתבעת 3 תחדש את פעילותה של התובעת, **כעמיתה פעילה**, בהתאם להוראות תקנונה מחודש פברואר 2015, אשר היה בתוקף במועד האירוע המזכה ותדון בבקשתה של התובעת לפנסיית נכות על פי הוראות תקנונה זה.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

ד. התנהלותה בניגוד לחוק של הנתבעת 3 גרמה לתובעת עוגמת נפש שלא כדין ועל כן
אנו מחייבים אותה לשלם לתובעת פיצוי בסך 30,000 ₪.

12. מערכת היחסים החוזית בין התובעת לבין הנתבעת 4:

א. התובעת אישרה בעדותה כי הפוליסה שהופקה לה על ידי הנתבעת 4, תואמת את
ההצעה שלה להתקבל לביטוח (עמ' 52 ש' 16 – 17 לפרוטוקול).

ב. משכך ומשאין חולק כי הפוליסה לא כוללת כיסוי ביטוחי לאובדן כושר עבודה ובהינתן
שהתובעת בתביעתה עתרה לפיצוי בגין אובדן כושר עבודה ועוגמת נפש, הרי שלמעשה
אין רלוונטיות למערכת היחסים החוזית בין התובעת לבין הנתבעת 4.

ג. נוסף כי התובעת גם העידה כי לא פנתה בתביעה לנתבעת 4 "כי לא היה לי ביטוח
מנהלים היה לי שם רק קרן לפיצויי פיטורים" (עמ' 52 ש' 22 – 26 לפרוטוקול). בנסיבות
אלה התובעת לא הראתה עילת תביעה חוזית נגד הנתבעת 4 ולכן דין התביעה נגדה
להידחות.

ד. בסיכומיה טענה התובעת כי הנתבעת 4 קיבלה את כספי ההפרשות מהנתבעת 2 "ועל
סמך משפט עלום בדוא"ל "שיחקה" בכספי התובעת כאילו היה מדובר ברולטה
רוסית" (ס' 67 לסיכומיה).

ה. כבר עתה נזכיר כי מהתכתובת בדואר אלקטרוני בין גב' יעל רוזנטל לבין רכזת הגביה
של הנתבעת 4, גב' אניה פודז'גון (נספח ט' לתצהיר התובעת) עלה כי הנתבעת 2 לא
ציינה את מספר הפוליסה ולכן הופקדו כספי ההפרשות בקרן הפנסיה במקום בפוליסה.
משמע, הנתבעת 4 הפקידה את כספי ההפרשות על פי הוראות הנתבעת 2. בנסיבות אלה
נדחת טענתה זו של התובעת.

ו. עוד טענה התובעת בסיכומיה כי הנתבעת 4 העבירה שלא כדין כספי תגמולים ופיצויים
מקרן הפנסיה והפקידה אותם בפוליסה הצוברת פיצויים בלבד (ס' 69 – 70, 73 – 75
לסיכומים). התובעת לא פירטה מה מקור החובה של הנתבעת 4 לבדוק את מקור
הכספים המופקדים בפוליסה. להזכיר כי האיסור על משיכת תגמולים מקרן הפנסיה
אלא רק על פי בקשת העמית – הוא איסור אשר חל מכוח חוק קופות גמל על הנתבעת
3 בלבד.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

ז. התובעת בסיכומי תשובה (ס' 120 – 121) טענה כי במבוא לפוליסה רשום במפורש כי היא מאושרת כקופת גמל. בנסיבות אלה חלות על הנתבעת 4 כל החובות, התקנות והחוזרים כדין "קופת גמל". טענה זו של התובעת חדשה, לא הוכחה ונטענה לראשונה בסיכומי תשובה. מה עוד שהיא עומדת בסתירה לטענותיה בס' 5 לכתב התביעה אשר לא הוכחו על ידי הנתבעת 4 (ס' 6 לכתב ההגנה שלה). בנסיבות אלה, טענה זו של התובעת נדחית.

ח. בנוסף, הנתבעת 4 פעלה בכובעה כמנתבת הפקדות של הפרשות פנסיוניות. קרי: הנתבעת 4 קיבלה הוראות מהנתבעת 2 והפקידה ההפרשות על פי הוראותיה. התובעת הסכימה שכך התנהלו הדברים (ס' 2 לסיכומיה). בנסיבות אלה ניתן לומר כי הנתבעת 4 פעלה כידה הארוכה של הנתבעת 2. התובעת לא הראתה כל עילת תביעה נגד הנתבעת 4.

ט. עוד בנוסף, התובעת תמכה תביעתה לפיצוי בגין הנזק שנגרם לה עקב התנהלות הנתבעים בחוות דעת אקטוארית מחודש אוגוסט 2019 של דר' תמיר לוי (נספח טז' לתצהירה). בחקירתו נשאל דר' לוי אם חוות דעתו מתייחסת לנתבעת 4 והוא השיב כי חוות דעתו מעריכה את שווי זכויותיה של התובעת בקרן הפנסיה על פי הדו"ח משנת 2015 (עמ' 37 ש' 30 – 31 לפרוטוקול). מתשובת דר' לוי עולה כי החישוב שערך בחוות דעתו לא מתייחס לנתבעת 4.

י. בנסיבות אלה, דין התביעה נגד הנתבעת 4 להידחות.

יא. עם זאת, לא נחה דעתנו מכך שהנתבעת 4, אשר הנפיקה את הפוליסה, שהיא קופה לפיצויים בלבד, קלטה לקופה זו תגמולים מקרן הפנסיה, ללא עוררין ובכלל זה מבלי לברר ולוודא כי העברת התגמולים נעשתה כדין. משכך, אין אנו עושים צו להוצאות לחובת התובעת.

13. סיכום נושא החבות:

א. מהדיון בענין החבות הגענו למסקנה כי הוראתה של הנתבעת 2 ובכלל זה הוראתו של מר רם רוזנטל מיום 23.11.2014 לביטול הפקדות חודשיות של הפרשות פנסיוניות של התובעת בקרן הפנסיה בגין חודשים ינואר 2013 ועד יולי 2015 – בטלות (VOID). גם פעולות הנתבעת 3, שנסמכו עליהן – בטלות. בנסיבות אלה, בעת גילוי מחלתה בחודש מרץ 2015 היתה התובעת עמיתה פעילה בקרן הפנסיה.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

ב. משקבענו כך, נדחית טענת הדחיה המפורטת במכתב הנתבעת 3 אל התובעת מיום 23.3.2017 (נספח ג' לכתב התביעה). הנתבעת 3 תחדש פעילותה של התובעת **כעמיתה פעילה** בקרן בהתאם להוראות תקנונה מחודש פברואר 2015 ותדון בתביעת התובעת אשר הוגשה לה לגופא ובהתאם להוראות תקנונה זה.

ג. בנסיבות אלה מתייטר הצורך לדון בשאלה אם התובעת הוכיחה כי עקב מחלתה איבדה את כושר עבודה ושיעור הנזק שנגרם לה. נבחר כי משקבענו כי במועד גילוי מחלתה היתה תובעת **עמיתה פעילה** בקרן הפנסיה, חלים עליה הוראות תקנון הקרן ועל פי הוראות אלה תקבע הזכאות לפנסיית נכות. בירור שאלת הזכאות לפנסיית נכות כרוכה בקביעת שיעור נכותה של התובעת, ככל שיש לתובעת נכות. נושא זה נקבע על ידי רופא הקרן בלבד. כמו כן שאלת שיעור התגמולים להם זכאית התובעת, ככל שימצא כי היא זכאית להם, תידון במסגרת הועדה הרפואית של קרן הפנסיה ותקבע על ידה. לכן, תביעת התובעת לסעד הכספי המפורט בס' 37 לכתב התביעה, קרי: תגמולים בגין אובדן כושר עבודה מיום גילוי המחלה ועד למועד הגשת כתב התביעה – נדחה.

14. סוף דבר:

א. התביעה נגד הנתבעת 4 – נדחית.

ב. הוראת הנתבעת 2 מיום 23.11.2014, לבטל כל ההפקדות של הפרשות פנסיוניות של התובעת שבוצעו בקרן הפנסיה והעברתן לפוליסת ביטוח המנהלים – בטלה (VOID). בהתאם בטלות כל העברות בגין הפרשות פנסיוניות מקרן הפנסיה לפוליסה, אשר בוצעו על ידי הנתבעת 3.

ג. נכון למועד גילוי מחלתה בחודש מרץ 2015 היתה התובעת **עמיתה פעילה** בקרן הפנסיה.

ד. החלטת הנתבעת 3 לדחות את בקשת התובעת לפנסיית נכות כמפורט במכתבה מיום 23.3.2017 (נספח ג' לכתב התביעה) – בטלה.

הנתבעת 3 תדון בתביעת התובעת אשר הוגשה לה לגופה.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

ה. הנתבעת 2 תישא בהשבה לקרן הפנסיה של התגמולים והפיצויים שהופקדו בקרן הפנסיה מחודש ינואר 2013 ועד יום 15.6.2015 והועברו לפוליסה בסך 34,787.50 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית חוקית מיום 1.4.2014 (אמצע התקופה) ועד למלוא התשלום בפועל.

ו. הנתבעת 2 תשלם לתובעת פיצוי בגין עוגמת נפש בסך 10,000 ₪ אשר ישולם בתוך 30 יום ולאחר מכן ישא הפרשי הצמדה וריבית חוקית עד מועד מלוא התשלום בפועל.

ז. הנתבעת 3 תשלם לתובעת פיצוי בגין עוגמת נפש בסך 30,000 ₪ אשר ישולם בתוך 30 יום ולאחר מכן ישא הפרשי הצמדה וריבית חוקית עד מועד מלוא התשלום בפועל.

ח. הנתבעות 2 ו-3 ישאו בהוצאות התובעת בסך 50,000 ₪ (25,000 ₪ כל אחת). סכום זה ישולם בתוך 30 יום ולאחר מכן ישא הפרשי הצמדה וריבית חוקית עד למועד מלוא התשלום בפועל.

15. נציגת ציבור (עובדים), גב' אורנה רזניק:

אני מצטרפת לפסק הדין של כב' השופטת א' הרמל. למעלה מן הנדרש אבקש לציין התרשמותי, מבלי לקבוע זאת כעובדה, כי האירועים נשוא התביעה אירעו, בין השאר, בשל היות הצדדים מחזיקים "בכמה כובעים" תוך שלא הקפידו להפריד בין תפקידיהם השונים, ערבבו ביניהם וביצעו "קיצורי דרך" לא ראויים.

נתבעת 2 החזיקה בשני כובעים: מעסיקה וסוכנת ביטוח - שהיתה בעת הרלבנטית סוכנת של חברת מנורה. נתבעת 3 החזיקה בשני כובעים: מנהלת קרן פנסיה וחברה בקבוצת מנורה, שיש לה שיתוף תפעולי ישיר עם נתבעת 4. נתבעת 4 החזיקה בשלושה כובעים: בעלת פוליסת ביטוח מנהלים, חברת ביטוח הפועלת עם ומול סוכנות ביטוח וחברה בקבוצת מנורה המקיימת שיתוף תפעולי ומנתבת כספים בשמה ובשם הנתבעת 3.

תוצאת הדברים בתיק זה היא שכספים שהופקדו עבור תגמולים בקרן פנסיה, מצאו דרכם רטרואקטיבית בפוליסת ביטוח מנהלים - צוברת פיצויים בלבד, וייעודם שונה לכספי פיצויים, מבלי שהתובעת ביקשה זאת.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 17-04-5748

נציג ציבור (מעסיקים), מר חיים אפל:

גם אני מסכים לפסק דינה של כב' השופטת א' הרמל ומצטרף להערת חברתי, נציגת הציבור, הגב רזניק.

16. סוף דבר -

על דעת כל חברי המותב, הוחלט כאמור בסעיף 14 לחוות דעתה של השופטת א' הרמל. לצדדים זכות ערעור על פסק הדין לבית הדין הארצי בירושלים בתוך 30 יום ממועד קבלתו.

ניתן היום, י"ד ניסן תשפ"ב, (15 אפריל 2022), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

נ.צ. (מ) מר חיים אפל

אירית הרמל, שופטת

נ.צ. (ע) גב' אורנה רזניק

אירית הרמל, שופטת